



Верховний
Суд

Огляд за результатами аналізу судової практики та судової статистики постановлення ухвал про відмову у відкритті касаційного провадження Касаційним господарським судом у складі Верховного Суду

Рішення, внесені до ЄДРСР,
за період з 1 січня до 30 червня 2026 року



Supreme LAB

База правових позицій

ЗМІСТ

1. Статистичний аналіз судових рішень, ухвалених КГС ВС у I півріччі 2026 року за результатом розгляду процесуальних звернень, поданих без дотримання вимог для відкриття касаційного провадження	4
2. Аналіз підстав постановлення КГС ВС у I півріччі 2026 року ухвал про відмову у відкритті касаційного провадження.....	7
2.1. Застосування п. 1 ч. 1 ст. 293 ГПК України (касаційну скаргу подано на судові рішення, що не підлягає касаційному оскарженню.....	9
2.2. Застосування п. 3 ч. 1 ст. 293 ГПК України	29
2.3. Застосування п. 4 ч. 1 ст. 293 ГПК України	32
2.4. Застосування положень п. 5 ч. 1 ст. 293 ГПК України	38
2.5. Застосування положень ч. 2 ст. 293 ГПК України	47
3. Аналіз ухвал КГС ВС щодо зловживання процесуальними правами.....	52

Перелік уживаних скорочень

АГС	— апеляційний господарський суд
АТ	— акціонерне товариство
ВП ВС	— Велика Палата Верховного Суду
ВС	— Верховний Суд
ГС	— місцевий господарський суд
ГК	— Господарський кодекс України
ГПК України	— Господарський процесуальний кодекс України
ДП	— державне підприємство
ЄДРСР	— Єдиний державний реєстр судових рішень
ЄСПЛ	— Європейський суд з прав людини
ЗУ	— Закон України
КАС ВС	— Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду
КГС ВС	— Касаційний господарський суд у складі Верховного Суду
ККС ВС	— Касаційний кримінальний суд у складі Верховного Суду
КЦС ВС	— Касаційний цивільний суд у складі Верховного Суду
Конвенція	— Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод
КМУ	— Кабінет Міністрів України
КМРЕ	— Комітет міністрів Ради Європи
Конституція	— Конституція України
КО	— комунальна організація
КУзПБ	— Кодекс України з процедур банкрутства
МО	— Міністерство оборони України
ОП КГС ВС	— об'єднана палата Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду
ПП	— приватне підприємство
ПрАТ	— приватне акціонерне товариство
ТОВ	— товариство з обмеженою відповідальністю
ЦК	— Цивільний кодекс України
ФДМ	— Фонд державного майна України
ФОП	— фізична особа – підприємець

1. Статистичний аналіз судових рішень, ухвалених КГС ВС у I півріччі 2026 року за результатом розгляду процесуальних звернень, поданих без дотримання вимог для відкриття касаційного провадження

Реалізація права на касаційне оскарження судових рішень у господарських справах відбувається за правилами і в порядку, передбаченими гл. 2 «Касаційне провадження» розділу IV «Перегляд судових рішень» ГПК України.

Касаційна скарга за формою і змістом має відповідати вимогам, передбаченим статтею 290 ГПК України.

ВС у разі, якщо касаційна скарга оформлена з порушенням вимог, встановлених статтею 290 ГПК України, застосовує положення статті 174 цього Кодексу і постановляє ухвалу про залишення касаційної скарги без руху із наданням строку на усунення недоліків. У випадках, коли учасник судового процесу не усунув зазначених судом недоліків касаційної скарги, суд касаційної інстанції постановляє ухвалу про повернення касаційної скарги.

Частиною четвертою статті 292 ГПК України визначено випадки, за яких суд не приймає касаційну скаргу до розгляду і повертає її (касаційна скарга подана особою, яка не має процесуальної дієздатності, не підписана, підписана особою, яка не має права її підписувати, або особою, посадове становище якої не зазначено; скаргу подано у інший спосіб, ніж до суду касаційної інстанції; до надіслання ухвали про відкриття касаційного провадження від особи, яка подала скаргу, надійшла заява про її відкликання; у касаційній скарзі не викладені передбачені цим Кодексом підстави для оскарження судового рішення в касаційному порядку).

Статтею 293 ГПК України закріплено підстави, за яких суд касаційної інстанції відмовляє у відкритті касаційного провадження.

За відсутності підстав для залишення касаційної скарги без руху, повернення касаційної скарги чи відмови у відкритті касаційного провадження суд касаційної інстанції постановляє ухвалу про відкриття касаційного провадження у справі (стаття 294 ГПК України).

Протягом першого півріччя 2026 року статистичні дані щодо застосування ст. 293 ГПК України КГС ВС підтверджують стійку тенденцію, що спостерігалася у період 2022-2026 років.

Протягом цих періодів у 30 % процесуальних звернень, які надходили на розгляд КГС ВС, співмірними частинами відмовлено у відкритті касаційного провадження з підстав, передбачених ст. 293 ГПК України. Це свідчить про сталу практику застосування зазначеної норми та однорідність причин, що призводять до відмов у відкритті касаційного провадження.

За даними судової статистики КГС ВС упродовж:

I півріччя 2026 року до суду надійшло майже 5,2 тис. процесуальних звернень, з яких:

41,3 % або 2,1 тис. матеріалів подано без дотримання вимог для відкриття касаційного провадження.

За наслідками їх розгляду:

- 84 % або у 1,8 тисяч випадках відмовлено у відкритті провадження;
- 16 % або 0,3 тисяч повернуто заявникам.

Для порівняння – в цілому до ВС у I півріччі 2026 року надійшло – 51,3 тис. процесуальних звернень, з яких 39,4 тис. або 77 % матеріалів подано без дотримання вимог для відкриття касаційного провадження, зокрема цей показник становить:

- у КАС ВС – 92,7 %,
- у ККС ВС – 49,4 %,
- у КЦС ВС – 58 %.

За наслідками розгляду ВС цих матеріалів:

- 79,4 % або у 31,3 тис. випадках відмовлено у відкритті провадження;
- 20,6 % або 8,1 тис. повернуто заявникам.

Зокрема:

- у КАС ВС – 81 %, або 23,7 тис. – відмовлено у відкритті провадження, 19 %, або 5,7 тис. повернуто заявникам,
- у ККС ВС – 72 %, або 1,6 тис. – відмовлено у відкритті провадження, 28 %, або 0,6 тис. повернуто заявникам,
- у КЦС ВС – 76 %, або 4,3 тис. – відмовлено у відкритті провадження, 24 %, або 1,4 тис. повернуто заявникам.

Статистичні дані свідчать про поширене застосування КГС ВС ст. 292 ГПК України щодо залишення касаційних скарг без руху для усунення недоліків при їх поданні на розгляд, а саме:

- у I півріччі 2026 року – 1,5 тис. касаційних скарг, або 28,5 % із числа процесуальних звернень, що надійшли для розгляду, залишено КГС ВС без руху для усунення недоліків та належного оформлення заявниками скарг згідно з вимогами чинного законодавства. Для порівняння: в цілому по ВС у зазначений період без руху залишалось 17,7 % скарг.

Незважаючи на заходи, що вживає КГС ВС, невиконання скаргниками вказівок суду зазначених в ухвалі про залишення без руху, а також очевидні помилки у змісті та формі скарг часто стають підставами для постановлення судом ухвал про їх повернення або відмову у відкритті касаційного провадження.

З аналізу підстав для постановлення ухвал про відмову у відкритті касаційного провадження вбачається, що у I півріччі 2026 року майже 81,7 %, або вісім із десяти ухвал містять посилання на те, що касаційну скаргу подано на судові рішення, що не підлягає касаційному оскарженню (п. 1 ч. 1 ст. 293 ГПК України).

Статистичні дані щодо постановлених ухвал про відмову у відкритті касаційного провадження вказують на те, що 4,2 % з них, або близько 0,1 тис. ухвал з невідкритих проваджень у касаційному порядку обґрунтовується

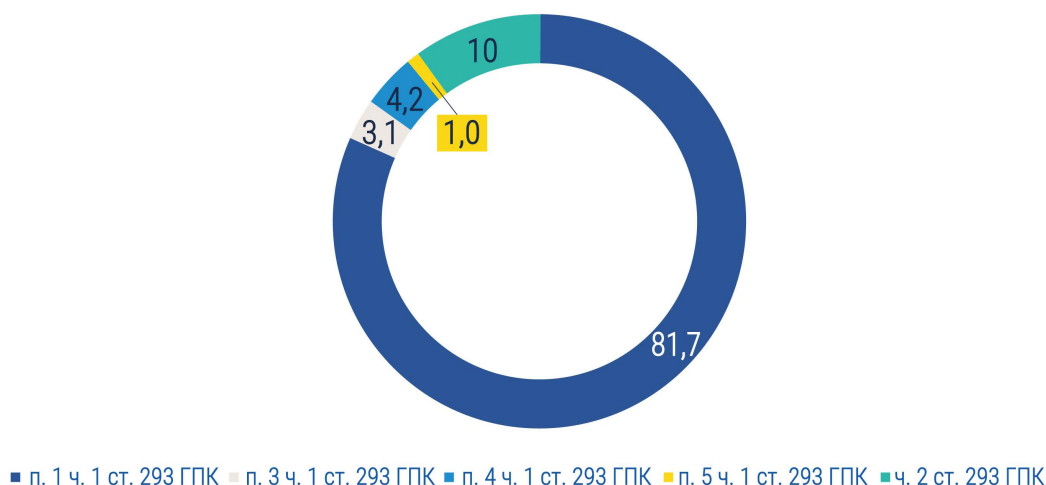
тим, що скажник у строк, визначений судом, не подав заяву про поновлення строку на касаційне оскарження (п. 4 ч. 1 ст. 293 ГПК України) або наведені підстави для поновлення строку на касаційне оскарження визнані судом неповажними.

Упродовж I півріччя 2026 року із загальної кількості ухвал, якими відмовлено у відкритті касаційного провадження – 10 % ухвал, оскільки правильне застосування норми права є очевидним і не викликає розумних сумнівів щодо її застосування чи тлумачення (ч. 2 ст. 293 ГПК України).

Протягом I півріччя 2026 року касаційна інстанція у 3,1 % ухвал про відмову у відкритті касаційного провадження постановляла через те, що є постанова про залишення касаційної скарги цієї ж особи без задоволення або ухвала про відмову у відкритті касаційного провадження за касаційною скаргою цієї особи на це саме судові рішення (п. 3 ч. 1 ст. 293 ГПК України). Переважно повторно оскаржувалися судові рішення, за скаргами у яких касаційним судом уже було відмовлено у відкритті провадження.

Незначними сталими статистичними показниками характеризуються відмови у відкритті касаційного провадження, якщо ВС уже викладав у своїй постанові висновок щодо застосування норми права у подібних правовідносинах, порушеного в касаційній скарзі на судові рішення (п. 5 ч. 1 ст. 293 ГПК України). Цей показник стабільно незначний – близько 1 % – від аналогічних судових рішень, ухвалених у I півріччі 2026 році, що свідчить про обізнаність скажників у застосуванні зазначеної судової практики.

Структура ухвалених судових рішень про відмову у відкритті касаційного провадження у %



У першій половині 2026 року в КГС ВС постановлено 24 % ухвал про одночасне посилання суду на неприпустимість зловживання процесуальними правами (ст. 43 ГПК України).

Підставами для застосування приписів ст. 43 ГПК України у судових рішеннях були порушення учасниками судового процесу вимог ст. 2 цього Кодексу, якою визначено завдання та основні засади господарського судочинства, зокрема розумність строків розгляду справи судом та неприпустимість зловживання процесуальними правами, як-от: невиконання та несвоєчасне виконання вимог ухвал суду; повторне або багаторазове надсилання касаційних скарг на судові рішення, що не підлягають оскарженню; безпідставне заявлення клопотань тощо.

2. Аналіз підстав постановлення КГС ВС у I півріччі 2026 року ухвал про відмову у відкритті касаційного провадження

Відмовляючи у відкритті касаційного провадження, КГС ВС у переважній більшості ухвал посилався на приписи національного та європейського законодавства щодо обмеження права на касаційне оскарження судових рішень.

За змістом положень ст. 55 Конституції права і свободи людини і громадянина захищаються судом.

Стаття 129 Основного Закону серед основних засад судочинства визначає забезпечення права на апеляційний перегляд справи та **у визначених законом випадках – на касаційне оскарження** судового рішення.

Аналогічне положення закріплено й у ч. 1 ст. 17 ГПК України, за яким учасники справи, а також особи, які не брали участі у справі, якщо суд вирішив питання про їхні права, інтереси та (або) обов'язки, мають право на апеляційний перегляд справи та **у визначених законом випадках – на касаційне оскарження** судового рішення.

Право на доступ до суду не є абсолютним, воно за своїм змістом **може підлягати обмеженням**, особливо стосовно умов прийнятності скарги на рішення («Мушта проти України» (Mushta v. Ukraine), № 8863/06, 18 листопада 2010 року, § 37).

У рішенні ЄСПЛ «Леваж Престасіон Сервіс проти Франції» (Levages Prestations Services v. France, № 21920/93, 23 жовтня 1996 року, §§ 44-48, Збірник рішень та ухвал 1996 - V) зазначено, що стаття 6 Конвенції не зобов'язує Договірні Держави створювати апеляційні чи касаційні суди. Утім, якщо такі суди існують, необхідно дотримуватися гарантій цієї статті, зокрема щодо забезпечення сторонам провадження ефективного права на доступ до суду для вирішення їхніх «цивільних прав та обов'язків». Спосіб застосування пункту 1 статті 6 Конвенції до апеляційних чи касаційних судів залежить від особливостей відповідного провадження, тому необхідно враховувати національне провадження та роль касаційного суду в ньому загалом; водночас умови прийнятності касаційної скарги можуть бути суворішими, ніж для звичайної апеляційної скарги. У цивільних справах процедура доступу до касаційного суду відрізняється

залежно від того, чи передбачено у відповідному типі провадження можливість звільнення від обов'язкового представництва адвокатом. Так, зважаючи на особливу природу **суду касаційної інстанції**, роль якого **обмежена перевіркою правильності застосування норм закону**, процедура у такому суді може бути більш формальною, особливо, враховуючи, що у провадженні з обов'язковим представництвом сторони матимуть професійного адвоката (у справі йдеться про членів Державної Ради (Conseil d'Etat) та членів адвокатської колегії при касаційному суді). Зокрема ЄСПЛ вказав, що скарга до касаційного суду була подана в цій справі після того, як позовні вимоги компанії-заявника були розглянуті як господарським судом, так і апеляційним судом, кожен з яких мав повну юрисдикцію.

Згідно з Рекомендацією № R (95) 5 КМРЄ від 07.02.1995 державам-членам рекомендовано вживати заходів щодо визначення кола питань, які виключаються з права на апеляцію та касацію, щодо попередження будь-яких зловживань системи оскарження.

Відповідно до ч. «с» ст. 7 Рекомендації скарги до суду третьої інстанції мають передусім подаватися щодо тих справ, які заслуговують на третій судовий розгляд, наприклад справ, які **розвиватимуть право або сприятимуть однаковому тлумаченню закону**. Вони також можуть бути обмежені скаргами у тих справах, де питання права **мають значення для широкого загалу**.

У постанові від 18.05.2021 у справі № 914/1570/20 ВП ВС зазначила, що тенденції нормативно-правового регулювання національної моделі касаційного оскарження свідчать про перехід на конституційному рівні до моделі **обмеженої касації**, що реалізується, зокрема, за допомогою **введення переліку випадків, коли рішення підлягає касаційному оскарженню**, а також низки процесуальних фільтрів. Установлення в процесуальному кодексі виняткових підстав для касаційного оскарження у тих випадках, коли таке оскарження є дійсно необхідним, має слугувати формуванню дієвої судової системи, що гарантуватиме особі право на остаточне та обов'язкове судове рішення. Уведення процесуальних «фільтрів» **не порушує права на доступ до суду**, оскільки таке право вже реалізоване при зверненні до суду першої та апеляційної інстанцій і можна стверджувати, що введення процесуальних «фільтрів» допуску до перегляду судових рішень касаційним судом не порушує право доступу до правосуддя.

Детальніше з текстом постанови ВП ВС від 18.05.2021 у справі № 914/1570/20 можна ознайомитись за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97967349>.

2.1. Застосування п. 1 ч. 1 ст. 293 ГПК України (касаційну скаргу подано на судові рішення, що не підлягає касаційному оскарженню)

Основними обґрунтуваннями, характерними для мотивувальної частини ухвал про відмову у відкритті на підставі п. 1 ч. 1 ст. 293 ГПК України, є посилення на норми процесуального обмеження щодо оскарження судових рішень у касаційному порядку.

Так, ВС зазначав, що відповідно до п. 2 ч. 1 ст. 287 ГПК України учасники справи, а також особи, які не брали участі у справі, якщо суд вирішив питання про їхні права, інтереси та (або) обов'язки, мають право подати касаційну скаргу на ухвали суду першої інстанції, названі у п. 3, 6, 7, 13, 14, 21, 25, 26, 28, 30 ч. 1 ст. 255 цього Кодексу, після їх перегляду в апеляційному порядку.

Водночас КГС ВС наголошував, що вичерпний перелік ухвал місцевого суду після їх перегляду в апеляційному порядку жодним чином **не є обмеженням доступу особи до процесу правосуддя** чи перепорою в отриманні судового захисту, оскільки встановлення законодавцем **«розумних обмежень»** у праві на звернення до касаційного суду викликане виключно особливим статусом ВС, розгляд скарг яким покликаний забезпечувати сталість судової практики, а не можливість проведення **«розгляду заради розгляду»**.

За приписами п. 2 ч. 3 ст. 287 ГПК України не підлягають касаційному оскарженню **судові рішення у малозначних справах та у справах з ціною позову**, що не перевищує п'ятисот розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб, крім випадків, якщо: а) касаційна скарга стосується питання права, яке має фундаментальне значення для формування єдиної правозастосовної практики; б) особа, яка подає касаційну скаргу, відповідно до цього Кодексу позбавлена можливості спростувати обставини, встановлені оскарженим судовим рішенням, при розгляді іншої справи; в) справа становить значний суспільний інтерес або має виняткове значення для учасника справи, який подає касаційну скаргу; г) суд першої інстанції відніс справу до категорії малозначних помилково.

Для цілей ГПК України малозначними справами є: 1) справи, у яких ціна позову не перевищує ста розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб; 2) справи незначної складності, визнані судом малозначними, крім справ, які підлягають розгляду лише за правилами загального позовного провадження, та справ, ціна позову в яких перевищує п'ятсот розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб (ч. 5 ст. 12).

Переважає більшість ухвалених судових актів за п. 1 ч. 1 ст. 293 ГПК України стосувалася **відмов у відкритті касаційного провадження справ з ціною позову, що не перевищує п'ятисот розмірів** прожиткового мінімуму для працездатних осіб, **малозначних справ** або з підстав відповідності справи ознаці малозначної та **недоведеності** у касаційній скарзі **винятковості** у розумінні п. 2 ч. 3 ст. 287 ГПК України, як-от: «фундаментальне значення для формування єдиної правозастосовної практики», «значний суспільний інтерес», «виняткове значення для учасника справи».

У 2026 року сто розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб становили 332 800 грн, а п'ятсот – 1 664 000 грн.

У непоодиноких випадках предметом касаційного оскарження були постанови апеляційних судів, якими переглядалися судові рішення судів першої інстанції, які за загальним правилом не підлягають касаційному оскарженню і щодо яких заявники не виконали додаткових вимог процесуального закону для їх оскарження: не лише наведення факту невідповідності оскаржуваних судових рішень висновку ВС або необхідності відступу від такого висновку, а й чітке визначення підстав невідповідності, на яких обґрунтовується касаційна скарга, з урахуванням приписів ст. 287 ГПК України та зазначенням реквізитів відповідної постанови ВС (дати її прийняття та номеру справи).

Так, здійснивши перевірку відповідності форми і змісту касаційних скарг процесуальному законодавству, КГС ВС відмовив у відкритті касаційного провадження на таких підставах:

- 1) **оскаржуване судове рішення не міститься в переліку ухвал**, на які суб'єкти судового розгляду мають право подати касаційну скаргу після їх перегляду в апеляційному порядку. Наведена правова позиція є сталою та послідовною, вона висловлена ВС неодноразово, про що свідчить судова практика, викладена в ухвалах КГС ВС і постанові ВП ВС від 18.05.2021 у справі № 914/1570/20.

До прикладу, КГС ВС було відмовлено у відкритті касаційного провадження за скаргами на постанови АГС, якими переглянуто ухвали ГС про:

- **про відмову у визнанні наказів такими, що підлягають виконанню (про визнання чи відмову у визнанні виконавчого документу таким, що не підлягає виконанню)**

(ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо захисту прав інтелектуальної власності, а також пов'язаних з антимонопольним та конкурентним законодавством КГС ВС від 08.04.2026 № 910/14598/17 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135515548>;

ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо земельних відносин та права власності КГС ВС від 15.04.26 № 904/1838/24 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135693138>;

ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо земельних відносин та права власності КГС ВС від 06.04.2026 № 904/1839/24 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135443233>);

- **про зупинення провадження у справі**

(ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо земельних відносин та права власності КГС ВС від 26.01.2026 № 910/6389/25 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133629274>;

ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ про банкрутство КГС ВС від 03.02.2026 № 912/1539/19 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133872670>);

- **про передачу матеріалів справи за територіальною підсудністю**

(ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ про банкрутство КГС ВС від 02.02.2026 № 904/1926/23 (904/3791/25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133782442>);

- **про відмову у забезпеченні позову**

(ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо захисту прав інтелектуальної власності, а також пов'язаних з антимонопольним та конкурентним законодавством КГС ВС від 20.01.2026 № 914/2782/25 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133448170>);

- **про зміну способу та порядку виконання постанови**

(ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів КГС ВС від 12.01.2026 № 910/3176/24 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133266504>).

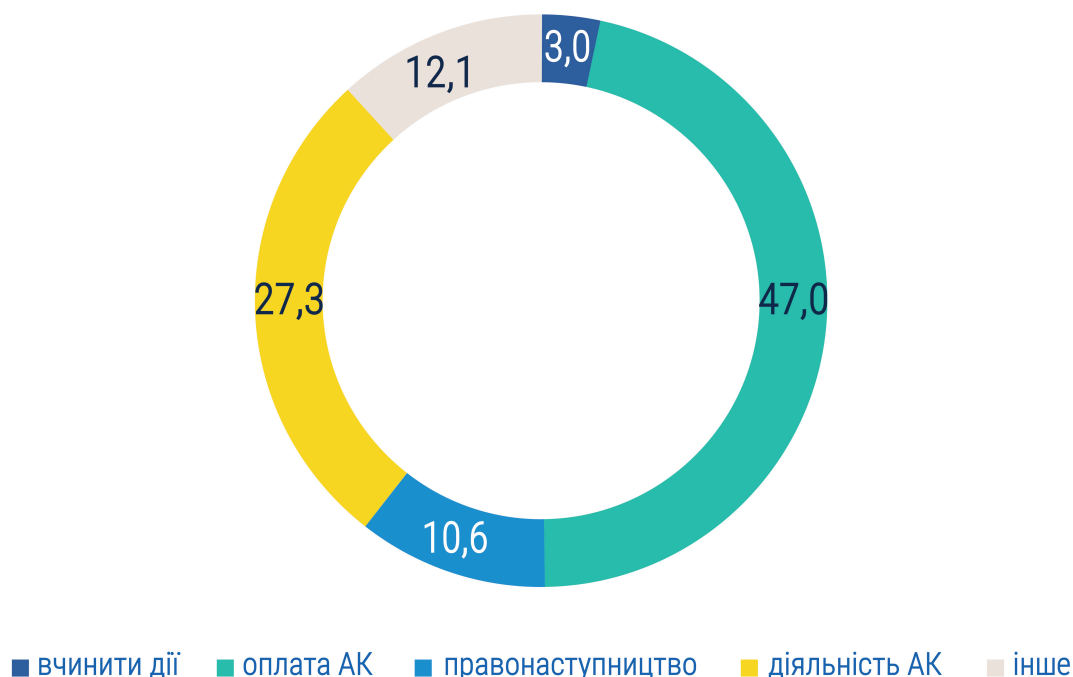
Окремо, слід відмітити, що реалізація права на касаційне оскарження судових рішень **у справі про банкрутство** відбувається за правилами і в порядку, передбаченими главою «Касаційне провадження» **розділу IV «Перегляд судових рішень» ГПК України**, з урахуванням особливостей оскарження судових рішень у справі про банкрутство, визначених **КУзПБ**.

У ч. 3 ст. 9 КУзПБ зазначено, що у касаційному порядку не підлягають оскарженню постанови апеляційного господарського суду, прийняті за результатами перегляду судових рішень, крім: ухвали про відкриття провадження у справі про банкрутство (неплатоспроможність), ухвали попереднього засідання, ухвал за результатами розгляду грошових вимог кредиторів, поданих після закінчення строку, встановленого для їх подання, ухвали про затвердження плану санації у справі про банкрутство, ухвали про затвердження плану реструктуризації боргів боржника у справі про неплатоспроможність фізичної особи, ухвали про закриття провадження у справі про банкрутство (неплатоспроможність), а також постанови про визнання боржника банкрутом та відкриття ліквідаційної процедури або процедури погашення боргів боржника та рішень, прийнятих за результатами розгляду заяв, поданих у межах провадження у справі про банкрутство (неплатоспроможність).

Скарги на постанови апеляційних господарських судів, прийняті за результатами оскарження ухвал господарського суду у справах про банкрутство, які не підлягають оскарженню в касаційному порядку окремо, можуть включатися до касаційної скарги на ухвали, постанови у справах про банкрутство (неплатоспроможність), що підлягають оскарженню {частина третя статті 9 в редакції Законів № 2971-IX від 20.03.2023, № 3985-IX від 19.09.2024}.

Наведений в ч. 3 ст. 9 КУзПБ, перелік судових рішень, що підлягають касаційному оскарженню, є вичерпним, і тому подання касаційних скарг на інші судові рішення (тобто відсутні у вказаному переліку) виключає можливість здійснення касаційного провадження за такими скаргами.

Структура оскаржених судових рішень у справах про банкрутство, які не підлягають оскарженню відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 293 ГПК у %



Судова палата для розгляду справ про банкрутство КГС ВС відмовила у відкритті касаційного провадження, коли предметом касаційного оскарження були судові рішення:

- про відкриття процедури превентивної реструктуризації

(ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ про банкрутство КГС ВС від 23.04.2026 № 910/2221/25 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135926216>);

- щодо розгляду питання про визнання неправомірними дії арбітражного керуючого, скарги на дії арбітражного керуючого та припинення його повноважень як ліквідатора боржника

(ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ про банкрутство КГС ВС від 20.01.2026 № 902/121/17 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133523771>;

ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ про банкрутство КГС ВС від 12.03.2026 № 910/6768/18 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/134766094>);

- **про зобов'язання ліквідатора виставити на продаж на аукціоні право вимоги**

(ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ про банкрутство КГС ВС від 24.02.2026 № 902/1302/22 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/134383880>);

- **про затвердження звіту нарахування та виплату грошової винагороди за виконання повноважень розпорядника майна (арбітражного керуючого, ліквідатора боржника)**

(ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ про банкрутство КГС ВС від 12.01.2026 № 904/4261/22 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133381972>);

ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ про банкрутство КГС ВС від 10.03.2026 № 902/1314/24 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/134730452>;

ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ про банкрутство КГС ВС від 10.03.2026 № 903/702/17 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/134688070>;

ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ про банкрутство КГС ВС від 20.05.2026 № 911/390/25 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/136666064>;

ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ про банкрутство КГС ВС від 01.06.2026 № 924/1391/13 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/137071372>);

- **про залучення особи у справі про банкрутство в якості уповноваженої особи учасника боржника**

(ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ про банкрутство КГС ВС від 20.05.2026 № 910/3773/25 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/136701210>);

ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ про банкрутство КГС ВС від 23.04.2026 № 904/4709/21 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135926215>);

- **про скасування заходів забезпечення вимог ініціюючого кредитора**

(ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ про банкрутство КГС ВС від 02.03.2026 № 908/17/24 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/134499353>);

- **про заміну кредитора правонаступником**

(ухвали колегії суддів судової палати для розгляду справ про банкрутство КГС ВС від 27.01.2026 № 910/866/20 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133629289>;

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/133629290>;

ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ про банкрутство КГС ВС від 25.05.2026 № 905/177/25 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/136784227>;

ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ про банкрутство КГС ВС від 19.05.2026 № 14/5026/1020/2011 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/136700644>);

- **щодо розгляду клопотання про зобов'язання вчинити дії, а саме витребувати у ліквідатора боржника відповідну документацію**

(ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ про банкрутство КГС ВС від 26.05.2026 № 904/2301/24 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/136827830>;

ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ про банкрутство КГС ВС від 01.06.2026 № 904/1822/24 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/136982738>);

- **щодо призначення арбітражного керуючого**

(ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ про банкрутство КГС ВС від 01.06.2026 № 18/840/11 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/137071375>;

ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ про банкрутство КГС ВС від 01.06.2026 № 18/840/11 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/137071374>);

- **про відмову у забезпеченні вимог кредиторів**

(ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ про банкрутство КГС ВС від 27.05.2026 № 913/266/20 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/136982727>);

- **про відсторонення арбітражного керуючого від виконання повноважень керуючого реструктуризацією боргів боржника (розпорядника майна боржника)**

(ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ про банкрутство КГС ВС від 11.05.2026 № 924/700/24 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/136470211>;

ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ про банкрутство КГС ВС від 13.05.2026 № 921/506/24 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/136505270>;

ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ про банкрутство КГС ВС від 13.05.2026 № 926/767-6/15 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/136544595>);

- **щодо розгляду клопотання арбітражного керуючого стосовно зобов'язання керівника боржника вчинити дії стосовно інвентаризації майна боржника**

(ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ про банкрутство КГС ВС від 30.04.2026 № 905/45/25 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/136113892>);

- **про скасування обтяжень на майно боржника**

(ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ про банкрутство КГС ВС від 05.06.2026 № 914/1875/16 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/137214283>).

2) оскаржуване судове рішення не переглядав суд апеляційної інстанції

(ухвали колегії суддів судової палати для розгляду справ про банкрутство КГС ВС від 02.02.2026 № 910/15560/24 (761/5756/25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133719441> <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133719437>)

- ### **3) оскаржуване судове рішення у малозначних справах за касаційними скаргами, в яких не обґрунтовано фундаментального значення для формування правозастосовної практики, забезпечення розвитку права, не визначено проблеми, яка у випадку відкриття касаційного провадження ВС впливатиме на широку масу спорів, створюючи тривалий у часі, відмінний від минулого підхід до вирішення актуальної правової проблеми.**

У касаційному порядку оскаржено судові рішення у справі № 911/1167/24 з предметом позову – витребування земельної ділянки. Оціночна вартість спірної земельної ділянки становить 32 тис. грн. ВС звернув увагу, що ця справа є малозначною та зазначив, що у таких справах рішення не підлягають касаційному оскарженню (п. 2 ч. 3 ст. 287 ГПК України), крім винятків

щодо обґрунтування. Скаржник не навів і не обґрунтував жодного винятку (фундаментальне питання права, суспільний інтерес, неможливість спростування обставин в іншій справі, суд першої інстанції відніс справу до категорії малозначних помилково). Отже, касаційна скарга подана на рішення, яке не може бути переглянуте в касації. На підставі п. 1 ч. 1 ст. 293 ГПК України – відмовлено у відкритті касаційного провадження, оскільки рішення у малозначній справі не підлягає касаційному оскарженню.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо земельних відносин та права власності КГС ВС від 09.02.2026 у справі № 911/1167/24 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133946940>.

У справі № 922/3234/25 ВС було відмовлено у відкритті касаційного провадження на підставі п.1 ч.1 ст.293 ГПК у зв'язку з тим, що рішення не підлягає касаційному оскарженню, оскільки справа є малозначною (п.2 ч.3 ст.287 ГПК). Судом зазначено, що ціна позову 113 793,05 грн. Межа 100 прожиткових мінімумів (на 01.01.2025) 302 800 грн. Позов менший за 100 прожиткових мінімумів - справа автоматично малозначна (ч. 5 ст. 12 ГПК). Скаржник не обґрунтував винятки з п. 2 ч. 3 ст. 287 ГПК України: а) фундаментальне питання права – не доведено; б) неможливість спростування обставин в іншій справі – не доведено; в) значний суспільний інтерес / виняткове значення – не доведено; г) помилкове віднесення до малозначних – відсутнє. Суд прямо зазначив, що доводи касації – лише незгода з оцінкою судів; посилання на неправильне застосування права саме по собі не є підставою для відкриття касаційного провадження в малозначній справі.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів КГС ВС від 02.02.2026 у справі № 922/3234/25 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133750051>;

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів КГС ВС від 09.02.2026 у справі № 904/8/25 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133908455>.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ про банкрутство КГС ВС від 19.03.2026 у справі № 926/2853-6/24 (926/2938/25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/134961018>.

У справі № 910/4562/25 ціна позову 229 493,80 грн, що менше 100 прожиткових мінімумів (302 800 грн), справа малозначна за п. 1 ч. 5 ст. 12 ГПК. Скаржник не довів фундаментального питання права; не довів суспільного інтересу; не довів виняткового значення; не довів помилкової малозначності (виключень “а–г” п. 2 ч. 3 ст. 287 ГПК України). Крім того, колегія суддів зазначила, що Рішення КСУ від 22.11.2023 № 10-р(II)/2023 не стосується застосування ч. 5 ст. 12 та п. 2 ч. 3 ст. 287 ГПК України і не визнає неконституційними процесуальні фільтри касаційної інстанції у господарському судочинстві.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо земельних відносин та права власності КГС ВС від 12.01.2026 у справі № 910/4562/25 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133266518>.

У справі № 910/4130/25 ціна позову становить 1 172 272,08 грн, що менше 500 прожиткових мінімумів (1 514 000 грн у 2025 році). Такі справи не підлягають касаційному оскарженню ("а"–"г" п. 2 ч. 3 ст. 287 ГПК України), крім виняткових випадків, але скаржник не навів і не обґрунтував жодного винятку (фундаментальне значення, суспільний інтерес тощо). Обов'язок довести наявність таких винятків покладається саме на скаржника, а він цього не виконав. На підставі п. 1 ч. 1 ст. 293 ГПК України – відмова у відкритті касаційного провадження, оскільки справа з такою ціною позову не підлягає касаційному оскарженню без доведених виняткових підстав.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів КГС ВС від 20.03.2026 у справі № 910/4130/25 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135044183>.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів КГС ВС від 15.01.2026 у справі № 913/41/25 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133348247>.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо земельних відносин та права власності КГС ВС від 19.02.2026 у справі № 916/1092/25 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/134196962>.

Щодо відмови у відкритті касаційного провадження у спорі про витребування майна боржника **в межах справи про банкрутство** (справа № 918/755/17 (918/516/25)).

Арбітражний керуючий – ліквідатор ПП-фірми «А.М.И.Д.» звернувся з позовом про витребування з чужого незаконного володіння будівлі майстерні, посилаючись на те, що спірне майно вибуло з власності боржника поза межами процедур, передбачених КУзПБ, та в період дії мораторію на задоволення вимог кредиторів. Рішенням МГС від 13.11.2025, залишеним без змін постановою АГС від 26.01.2026, у задоволенні позову відмовлено. Не погодившись із такими рішеннями, ліквідатор подав касаційну скаргу, в якій посилався на істотні порушення судами норм процесуального права, неправильне застосування норм матеріального права, а також зазначав про формування негативної практики відчуження майна банкрута поза процедурами банкрутства.

ВС відмовив у відкритті касаційного провадження, виходячи з такого. Суд наголосив, що хоча спір розглядався в межах справи про банкрутство, він є відокремленим позовним провадженням, до якого застосовуються загальні правила ГПК України щодо касаційного перегляду. Предметом спору було витребування нерухомого майна вартістю 622 500 грн, що є меншою за встановлений п. 2 ч. 3 ст. 287 ГПК України поріг у 500 прожиткових мінімумів для працездатних осіб (1 514 000 грн станом на 2025 рік). За таких обставин судові

рішення у справі не підлягають касаційному оскарженню, якщо скаржником не доведено наявності виняткових підстав, передбачених підпунктами «а»–«г» п. 2 ч. 3 ст. 287 ГПК України.

ВС зазначив, що наведені у касаційній скарзі доводи не свідчать про наявність питання права фундаментального значення для формування єдиної правозастосовчої практики; не підтверджують, що справа має виняткове значення для скаржника; не містять належного обґрунтування існування інших виключних підстав для касаційного перегляду.

Суд окремо підкреслив, що обмеження, передбачені пунктом 2 частини третьої ст. 287 ГПК України, пов'язані з ціною позову (у цьому випадку це вартість майна, що витребовується), а не з процесуальною формою розгляду справи. Сам по собі розгляд справи за правилами загального позовного провадження не змінює меж касаційного перегляду та не створює безумовне право на касаційне оскарження.

Також ВС звернув увагу, що застосування процесуальних обмежень доступу до касаційного перегляду узгоджується зі ст. 129 Конституції, практикою ЄСПЛ та концепцією обмеженої касації, за якої ВС виконує функцію «суду права», що розглядає спори, які мають найважливіше (принципове) значення для суспільства та держави, та не є "судом фактів".

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ про банкрутство КГС ВС від 03.03.2026 у справі № 918/755/17(918/516/25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/134540224>.

ВС відмовив АТ «Вінницяобленерго» у відкритті касаційного провадження у справі № **902/1284/25** за позовом до ФОП про стягнення 350 203 грн вартості необлікованої електроенергії та витрат на експертизу. Суд зазначив, що справа є малозначною (ціна позову не перевищує 500 прожиткових мінімумів), а скаржник не довів наявності виняткових підстав, передбачених п. 2 ч. 3 ст. 287 ГПК України, які б дозволяли касаційний перегляд. Доводи касаційної скарги фактично зводяться до незгоди з оцінкою доказів судами попередніх інстанцій та не свідчать про фундаментальне значення справи, значний суспільний інтерес чи виняткове значення для скаржника. У зв'язку з цим у відкритті касаційного провадження відмовлено.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо захисту прав інтелектуальної власності, а також пов'язаних з антимонопольним та конкурентним законодавством КГС ВС від 16.04.2026 у справі № 902/1284/25 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135844752>.

Аналіз судової практики ухвал ВС про відмову у відкритті касаційного провадження засвідчує, що переважна більшість ухвал у 2025-2026 роках становлять ухвали про відмову у відкритті касаційного провадження

через недоведення скаржником наявності випадків, передбачених підпунктів п. 2 ч. 3 ст. 287 ГПК України, найтипівішим – підпункт «а» (касаційна скарга стосується питання права, яке має фундаментальне значення для формування єдиної правозастосовчої практики).

За практикою КГС ВС під **фундаментальним** значенням справи для формування єдиної правозастосовчої практики розуміється наявність у касаційній скарзі правової проблеми, вирішення якої ВС у разі відкриття касаційного провадження матиме вплив не лише на конкретний спір, а й на невизначене коло аналогічних правовідносин, формуючи новий або уточнюючи існуючий підхід до застосування норм права.

Визначаючи, чи має правове питання фундаментальне значення для формування єдиної правозастосовчої практики, ВС виходить із того, що таке питання повинно бути одним із ключових для сучасної правозастосовної практики, мати виняткову актуальність для її розвитку та забезпечення однакового застосування норм права судами. Його значущість оцінюється з урахуванням предмета спору, характеру спірних правовідносин, а також значення відповідного правового питання для держави, суспільства або окремої сфери правового регулювання.

Водночас забезпечення єдності судової практики та розвитку права пов'язується з необхідністю вирішення виключної правової проблеми, наявність якої оцінюється за кількісним та якісним критеріями.

Кількісний критерій полягає в тому, що відповідна правова проблема не обмежується обставинами однієї конкретної справи, а існує або потенційно може виникнути у невизначеній кількості аналогічних спорів, у яких постає однакове питання застосування норм права.

Якісний критерій характеризується наявністю таких ознак, як відсутність або неоднорідність сталої судової практики щодо відповідного правового питання; нормативна невизначеність чи прогалини у правовому регулюванні; необхідність застосування аналогії закону або аналогії права; потреба у забезпеченні принципу пропорційності та досягненні справедливого балансу між правами, інтересами та обов'язками учасників правовідносин.

Наведені критерії не є вичерпними, однак можуть використовуватися для оцінки того, чи має справа фундаментальне значення для формування єдиної правозастосовчої практики, оскільки це поняття є оціночним і визначається з урахуванням конкретних обставин кожної справи.

До прикладу, скаржник посилається на фундаментальне значення питання права, але ВС в ухвалі зазначає, що доводи декларативні; питання стосується застосування норм у конкретному спорі, а не формування єдиної практики; не доведено фундаментального значення.

Перевіривши матеріали касаційної скарги у справі № 910/3042/25, ВС дійшов висновку про відмову у відкритті касаційного провадження, з огляду на наступне.

Ціна позову у справі становить 561 728,49 грн, що є меншою за п'ятисоткратний розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановлений станом на 01.01.2025 (1 514 000,00 грн). Відтак оскаржувані судові рішення не підлягають касаційному перегляду, крім випадків, передбачених п. 2 ч. 3 ст. 287 ГПК України.

Обов'язок доведення наявності таких виключних підстав покладається на скаржника, проте належних обґрунтувань останній не навів.

Посилання скаржника на ч. 2 ст. 287 ГПК України саме по собі не є достатнім, оскільки у справах із ціною позову, що не перевищує встановлений поріг, необхідною є одночасна наявність виключних підстав, визначених п. 2 ч. 3 цієї статті.

Доводи про наявність підстави, передбаченої підп. «а» п. 2 ч. 3 ст. 287 ГПК України, **є необґрунтованими**. Скаржник лише декларативно стверджує про фундаментальне значення порушеного питання, однак не доводить існування системної правової невизначеності, різної судової практики або необхідності формування нового підходу, що виходив би за межі конкретного спору. Наведені аргументи фактично зводяться до незгоди з висновками судів та потреби у переоцінці встановлених обставин.

Інші виключні підстави, передбачені підпунктами «б», «в», «г» п. 2 ч. 3 ст. 287 ГПК України, у касаційній скарзі належним чином не обґрунтовані. Скаржник не конкретизує обставин, які матимуть преюдиційне значення, не доводить наявності значного суспільного інтересу або виняткового значення справи, а також не зазначає про помилкове віднесення справи до малозначних.

Суд наголошує, що самі по собі **незгода з рішеннями судів, посилання на відсутність висновку ВС, вказівка на негативні наслідки для сторони не свідчать про наявність виключних підстав** у розумінні ст. 287 ГПК України.

Наведені у касаційній скарзі доводи спрямовані на переоцінку доказів і встановлених обставин справи, що виходить за межі повноважень суду касаційної інстанції (ч. 2 ст. 300 ГПК України).

Таким чином, касаційна скарга не містить належних і достатніх обґрунтувань існування виключних підстав для касаційного перегляду, у зв'язку з чим відсутні підстави для відкриття касаційного провадження.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо земельних відносин та права власності КГС ВС від 17.04.2026 у справі № 910/3042/25 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135888513>.

Що стосується інших виключних випадків - **значний суспільний інтерес та виняткове значення справи** судовою практикою ВС напрацьовані певні підходи за якими під **значним суспільним інтересом** розуміється серйозну, обґрунтовану зацікавленість, яка має виняткове значення для суспільства в цілому, окремих соціальних груп, територіальних громад, об'єднань громадян чи інших суб'єктів, у вирішенні конкретної справи з огляду на можливий вплив судового рішення на права, свободи та інтереси фізичних осіб, права та інтереси юридичних осіб, а також на формування суспільно важливої правозастосовної практики, **а виняткове значення справи** полягає в наявності таких обставин, за яких наслідки судового рішення матимуть для особи особливо істотний, незворотний або непропорційний вплив на реалізацію її прав, законних інтересів чи виконання обов'язків, який виходить за межі звичайних наслідків участі у судовому спорі. Таке значення може бути зумовлене, зокрема, істотними майновими наслідками, неможливістю ефективного захисту прав в іншому судовому процесі, загрозою втрати майна чи статусу, впливом судового рішення на професійну діяльність або іншими винятковими обставинами, які вирізняють справу серед аналогічних спорів.

Водночас оцінка наявності виняткового значення справи для її учасника здійснюється виключно з урахуванням мотивів, наведених самим скаржником у касаційній скарзі. ВС не може презюмувати існування таких обставин, тому саме особа, яка подає касаційну скаргу, повинна належним чином обґрунтувати, чому справа має для неї виняткове значення та чим відповідні наслідки відрізняються від звичайних процесуальних наслідків судового розгляду. Отже, винятковість значення справи оцінюється індивідуально, з урахуванням конкретних обставин кожної справи та доводів заявника.

У справі № 916/3331/25, ВС вказав про недоведеність скаржником **пп. «в»** п. 2 ч. 3 ст. 287 ГПК України (справа становить значний суспільний інтерес або має виняткове значення для учасника справи, який подає касаційну скаргу), у зв'язку з чим відмовив у відкритті касаційного провадження за касаційною скаргою Одеської міської ради на судові рішення у справі № 916/3331/25 про стягнення штрафу 79 939 грн (оспорювана сума – 71 945 грн) на підставі п. 1 ч. 1 ст. 293 ГПК України. Суд виходив з того, що справа є малозначною у розумінні ч. 5 ст. 12 ГПК України, оскільки ціна позову не перевищує 100 прожиткових мінімумів для працездатних осіб. Відповідно до п. 2 ч. 3 ст. 287 ГПК України такі рішення не підлягають касаційному оскарженню, крім виключних випадків. Скаржник посилався на підпункт «в» п. 2 ч. 3 ст. 287 ГПК України (значний суспільний інтерес та виняткове значення справи), однак ВС дійшов висновку, що наведені доводи зводяться до незгоди з оцінкою судів попередніх інстанцій та не підтверджують наявності виключних підстав для касаційного перегляду.

Посилання на необхідність формування єдності практики та неправильне застосування ст. 551 ЦК України не визнані достатніми для подолання процесуального фільтра касаційного перегляду. Отже, у відкритті касаційного провадження було відмовлено через малозначність спору та недоведення винятків, передбачених п. 2 ч. 3 ст. 287 ГПК України.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо земельних відносин та права власності КГС ВС від 12.01.2026 у справі № 916/3331/25 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133212236>.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо захисту прав інтелектуальної власності, а також пов'язаних з антимонопольним та конкурентним законодавством КГС ВС від 09.02.2026 у справі № 918/963/25 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133908460>.

Перевіривши доводи касаційної скарги у справі № 908/1606/25, ВС дійшов висновку про відмову у відкритті касаційного провадження.

Ціна позову у справі становить 65 316,80 грн, що є меншою за сто розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб (302 800,00 грн), а отже справа є малозначною у розумінні ст. 12 ГПК України. Відтак судові рішення у цій справі не підлягають касаційному перегляду, крім виключних випадків, передбачених п. 2 ч. 3 ст. 287 ГПК України.

Обов'язок доведення наявності таких виключних підстав покладається на скаржника, проте належних обґрунтувань ним не наведено.

Посилання скаржника на підпункти «а» та «в» п. 2 ч. 3 ст. 287 ГПК України є декларативними.

Щодо підпункту «а», скаржник не довів, що порушене питання має фундаментальне значення для формування єдиної правозастосовчої практики. Наведені твердження про відсутність висновків ВС та можливий вплив на інші спори не підтверджені жодними даними про існування системної правової невизначеності, різної судової практики або необхідності формування нового правового підходу. Доводи скарги фактично зводяться до незгоди з оцінкою доказів та встановленими судами обставинами, що не є підставою для касаційного перегляду.

Кількісний та якісний критерії фундаментальності (наявність значної кількості аналогічних спорів, відсутність сталої практики, нормативна невизначеність) скаржником **не доведені**.

Щодо підпункту «в», твердження про виняткове значення справи та значний суспільний інтерес також не обґрунтовані. Сам по собі статус позивача або посилання на можливий вплив рішення на його діяльність не свідчать про винятковість справи у процесуальному розумінні.

Водночас ВС зазначив, що стосовно «виняткового значення» справи для учасника, то в цьому випадку оцінка судом такої «винятковості» може бути

зроблена виключно на підставі дослідження мотивів, відповідно до яких сам учасник справи вважає її такою, що має для нього виняткове значення. Винятковість значення справи для учасника справи можна оцінити тільки з урахуванням особистої оцінки справи таким учасником. Отже, особа, яка подає касаційну скаргу, має обґрунтувати наявність відповідних обставин у касаційній скарзі.

ВС також виходив з того, що вжите законодавцем словосполучення «значний суспільний інтерес», зокрема, слід розуміти як серйозну, обґрунтовану зацікавленість, яка має неабияке виняткове значення для усього суспільства в цілому, певних груп людей, територіальних громад, об'єднань громадян тощо, до певної справи в контексті можливого впливу ухваленого у ній судового рішення на права, свободи та інтереси фізичних осіб, права та інтереси юридичних осіб. Вказане поняття охоплює ті потреби суспільства або окремих його груп, які пов'язані із збереженням, примноженням, захистом існуючих цінностей, девальвація та/або втрата яких мала б значний негативний вплив на розвиток громадянського суспільства.

Також ВС зазначив, що доводи про відсутність правової позиції ВС спростовуються наявністю сформованої практики щодо застосування відповідного законодавства, що також виключає необхідність касаційного втручання.

Інші виключні підстави, передбачені підп. «б» та «г» п. 2 ч. 3 ст. 287 ГПК України, скаржником не наведені.

Наведені у касаційній скарзі аргументи спрямовані на переоцінку доказів та встановлених судами обставин справи, що виходить за межі повноважень суду касаційної інстанції (ч. 2 ст. 300 ГПК України).

Таким чином, касаційна скарга не містить належних і достатніх обґрунтувань існування виключних підстав для касаційного перегляду.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо захисту прав інтелектуальної власності, а також пов'язаних з антимонопольним та конкурентним законодавством КГС ВС від 06.04.2026 у справі № 908/1606/25 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135478983>.

У справі № 908/2893/24 ВС відмовив у відкритті касаційного провадження за скаргою Запорізької міської ради на додаткову постанову АГС про розподіл судових витрат (7 500 грн) на підставі п. 1 ч. 1 ст. 293 ГПК України ГПК України. Суд виходив із того, що справа має ціну позову 1 278 982,02 грн, що не перевищує 500 прожиткових мінімумів, а тому підпадає під процесуальний фільтр п. 2 ч. 3 ст. 287 ГПК України. Додаткова постанова є похідною від рішення у справі та оскаржується в тому ж порядку, що й основне рішення. Посилання скаржника на підпункти «а» та «в» п. 2 ч. 3 ст. 287 ГПК України (фундаментальне значення

питання права та виняткове значення справи) ВС визнав необґрунтованими, оскільки доводи касаційної скарги зводяться до незгоди з висновками судів, переоцінки доказів та не підтверджують наявності виключних підстав для касаційного перегляду. Суд також зазначив, що застосування процесуальних фільтрів узгоджується з практикою ЄСПЛ, Рекомендацією №R(95)5 та правовою позицією ОП КГС ВС у справі № 905/1623/20. У відкритті касаційного провадження відмовлено через недоведення винятків, передбачених п. 2 ч. 3 ст. 287 ГПК України у справі з ціною позову до 500 прожиткових мінімумів.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо земельних відносин та права власності КГС ВС від 12.01.2026 у справі № 908/2893/24 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/134265744>; <https://reyestr.court.gov.ua/Review/134265742>.

Перевіrivши доводи касаційної скарги у справі № 922/3027/25, ВС дійшов висновку про відмову у відкритті касаційного провадження виходячи з наступного. Ціна позову у цій справі становить 1 255 848,14 грн, що є меншою за п'ятисоткратний розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб, визначений станом на 01.01.2025 (1 514 000,00 грн). Відтак оскаржувані судові рішення не підлягають касаційному перегляду, крім випадків, передбачених п. 2 ч. 3 ст. 287 ГПК України.

Обов'язок доведення наявності таких виключних підстав покладається на скаржника.

Посилання скаржника на підпункт «а» п. 2 ч. 3 ст. 287 ГПК України є необґрунтованими. Порушене ним питання щодо порядку зміни орендної плати у зв'язку зі зміною нормативної грошової оцінки не доведено як таке, що має фундаментальне значення для формування єдиної правозастосовчої практики. Скаржник не навів аргументів про наявність системної правової невизначеності, різної судової практики або необхідності формування нового підходу, який би виходив за межі цього спору. Наведені доводи фактично зводяться до переоцінки встановлених судами обставин та незгоди з їх правовими висновками.

Посилання на підпункт «б» цього ж пункту також є декларативними. Скаржник не конкретизував, які саме обставини, встановлені оскаржуваними рішеннями, матимуть для нього преюдиційне значення, та в межах якої іншої справи він буде позбавлений можливості їх спростувати. Відсутність такої конкретизації виключає можливість визнання наведених доводів належним обґрунтуванням цієї підстави.

Доводи щодо виняткового значення справи для скаржника (підп. «в») також не підтверджені належними доказами. Сам по собі розмір стягнення або негативні фінансові наслідки не свідчать про винятковість справи у процесуальному розумінні. Скаржник не довів, що наслідки розгляду цієї справи

є такими, що мають критичний, незворотний або системний вплив на його діяльність, чи виходять за межі звичайного підприємницького ризику.

Крім того, твердження про ретроспективне застосування правової позиції ВС не підтверджують наявності суспільного інтересу або виключної правової проблеми, а стосуються оцінки правильності застосування норм права у конкретній справі.

Таким чином, наведені у касаційній скарзі доводи не містять належного та достатнього обґрунтування існування виключних підстав, передбачених п. 2 ч. 3 ст. 287 ГПК України, що унеможлиблює відкриття касаційного провадження.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо земельних відносин та права власності КГС ВС від 22.04.2026 у справі № 922/3027/25 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135888743>.

КО «Муніципальна охорона» звернулась з касаційною скаргою на судові рішення у справі № 911/675/25. Предметом спору є стягнення 239 028,73 грн. ВС встановив, що ціна позову не перевищує ста розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб, а отже справа є малозначною в силу закону.

Скаржник послався на підпункти "а" та "в" п. 2 ч. 3 ст. 287 ГПК України, однак належного обґрунтування наявності виключних підстав для касаційного перегляду не навів.

За таких обставин ВС дійшов висновку про відмову у відкритті касаційного провадження. Суд виходить з того, що у справах, які є малозначними за критерієм ціни позову, доступ до касаційного перегляду має винятковий характер і можливий лише за наявності належно доведених обставин, прямо передбачених п. 2 ч. 3 ст. 287 ГПК України. Посилання скаржника на те, що справа має фундаментальне значення для формування єдиної правозастосовчої практики, становить виняткове значення для нього, саме по собі не є достатнім. Щодо **«фундаментального значення для практики»** скаржник не навів конкретної правової проблеми, яка має системний характер; розбіжностей у судовій практиці, які потребують уніфікації ВС; невизначеності у застосуванні норми права, що виходить за межі індивідуального спору.

У цьому контексті Суд враховує підходи, викладені у Рекомендації №R (95) 5 КМРЕ від 07.02.1995, згідно з якими доступ до суду третьої інстанції має обмежуватись справами, що дійсно потребують розвитку права або забезпечення єдності практики. Оскільки справа є малозначною; скаржник формально послався на виключні підстави, але не довів їх існування належними аргументами; касаційна скарга не відповідає умовам допуску до касаційного перегляду.

Суд дійшов висновку, що касаційна скарга подана на судові рішення, які не підлягають касаційному оскарженню, у зв'язку з відсутністю виключних

підстав, передбачених п. 2 ч. 3 ст. 287 ГПК України, що є підставою для відмови у відкритті касаційного провадження відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 293 ГПК України.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів КГС ВС від 29.04.2026 у справі № 911/675/25 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/136113923>.

Водночас, є непоодинокі випадки, коли КГС ВС у разі належного обґрунтування у касаційній скарзі підстав для оскарження, передбачених пп. «а» - «г» п. 2 ч. 3 ст. 287 ГПК України відкриває касаційне провадження у малозначній справі.

Так, у справі № 910/16326/24 Товариство з додатковою відповідальністю «Страхова група «Оберіг» звернулося до МГС з позовом до Моторне (транспортне) страхове бюро України про стягнення **52 325,00 грн** безпідставно набутих коштів. Рішенням суду першої інстанції від 03.03.2025, залишеним без змін постановою Північний апеляційний господарський суд від 30.10.2025, позов задоволено. 28.11.2025 МТСБУ подало касаційну скаргу до КГС у складі ВС. Скаржник обґрунтував касаційну скаргу тим, що справа має фундаментальне значення для формування єдиної правозастосовчої практики, посиляючись на наявність різних підходів апеляційних судів у подібних справах. ВС встановив, що: у подібних правовідносинах існує неоднакова судова практика; це свідчить про наявність підстави, передбаченої п. 2 ч. 3 ст. 287 ГПК України.

Отже, суд дійшов висновку про відкриття касаційного провадження у справі № 910/16326/24, вказавши, що наявність різної практики апеляційних судів у подібних справах про стягнення коштів з МТСБУ є достатньою підставою для відкриття касаційного провадження навіть у малозначній справі.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів КГС ВС від 16.01.2026 у справі № 910/16326/24 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133348422>.

Ухвалою від 13.01.2026 у справі № 910/22/24 ВС відкрив касаційне провадження за касаційною скаргою ПрАТ «Запоріжжкокс» на постанову АГС від 28.10.2025 у спорі про стягнення неустойки.

Підставою касаційного оскарження скаржник визначив п. 1 ч. 2 ст. 287 ГПК України, посиляючись на неврахування апеляційним судом висновків ВС щодо застосування п. 7 р. IX «Прикінцеві положення» ГК України, викладених у постановках від 27.02.2024 у справі № 911/858/22 та від 20.11.2024 у справі № 911/3331/23.

Оскільки ціна позову не перевищує п'ятисот розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб, суд перевіряв наявність винятків, передбачених

підпунктами «а» та «в» п. 2 ч. 3 ст. 287 ГПК України, та дійшов висновку про їх наявність.

ВС зазначив, що справа порушує питання права, яке має фундаментальне значення для формування єдиної правозастосовної практики, а також становить значний суспільний інтерес, оскільки стосується застосування ч. 6 ст. 232 ГК України у взаємозв'язку з п. 7 р. IX «Прикінцеві положення» ГК України щодо продовження строків нарахування штрафних санкцій на період дії карантину COVID-19.

З огляду на необхідність забезпечення правової визначеності та формування єдиного підходу до вирішення спорів цієї категорії ВС відкрив касаційне провадження та призначив розгляд справи в порядку письмового провадження.

У подальшому ця справа була передана на розгляд ОП КГС ВС та за результатами її розгляду було ухвалено постанову від 19.06.2026, якою було задоволено касаційну скаргу, постанову апеляційної інстанції скасовано та залишено без змін рішення місцевого господарського суду про задоволення позовних вимог.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо земельних відносин та права власності КГС ВС від 13.01.2026 у справі № 910/22/24 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133266582>.

Постанова ОП КГС ВС від 19.06.2026 у справі № 910/22/24 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/137648760>.

Ухвалою ВС у справі № 926/2853-6/24 (926/2908/25) поновлено ФОП строк на касаційне оскарження та відкрито касаційне провадження.

Підставами відкриття касаційного провадження визначено п. 1, 3 та 4 ч. 2 ст. 287 ГПК України. Скаржник послався на застосування судами норм права без урахування висновків ВС щодо стягнення безпідставно набутого майна та позовної давності, відсутність висновків ВС з окремих питань застосування процесуального права, а також істотні процесуальні порушення під час розгляду справи.

Оскільки справа є малозначною (ціна позову – 100 000 грн), скаржник додатково обґрунтував наявність підстав, передбачених підпунктами «а» та «в» п. 2 ч. 3 ст. 287 ГПК України, зазначивши про фундаментальне значення порушених правових питань для формування єдиної правозастосовної практики та виняткове значення справи для нього.

Предметом позову у цій справі є стягнення 100000,00 грн у зв'язку з неналежним та несвоєчасним здійсненням виконання грошового зобов'язання щодо повернення безпідставно набутого майна (грошових коштів). Зазначена сума не перевищує сто розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб станом на 01 січня 2025 року (302800,00грн).

В касаційній скарзі ФОП зазначає, що вказана справа стосується питання права, яке має фундаментальне значення для формування єдиної правозастосовчої практики, оскільки стосується вирішення одразу декількох виняткових правових проблем щодо застосування норм процесуального та матеріального права, щодо яких відсутній або потребує розвитку чіткий висновок ВС. Так, чинна практика ВС чітко не регламентує правові наслідки ситуації, коли позивач умисно обирає спосіб доставки, який за Правилами надання послуг поштового зв'язку (постанова КМУ № 270) не передбачає вручення поштового відправлення за адресою, а вимагає від адресата самостійного звернення до відділення зв'язку за наявності трек-номера, який відповідачу об'єктивно невідомий. Відсутність висновку ВС з цього питання створює передумови для масового «процесуального рейдерства», коли позивачі штучно ініціюватимуть заочний розгляд справ, позбавляючи відповідачів права на захист. ВС має сформувати практику, згідно з якою надсилання позову «до відділення» не є належним виконанням вимог ст. 172 ГПК України, також ВС має сформувати чіткий висновок щодо неможливості «залишення доказів без розгляду» під час ухвалення рішення по суті (застосування приписів ст. 226 ГПК України). ВС має відповісти на питання: чи має право суд кваліфікувати перерахування коштів як безпідставне (ст. 1212 ЦК) виключно з мотивів відсутності у ліквідатора паперового примірника договору або наявності технічної опіски в його номері у платіжному дорученні, якщо сам правочин не визнавався недійсним і не розривався? Необхідно «закріпити» практику, що наявність вказівки на договір у призначенні платежу виключає "абсолютну безпідставність" набуття майна, а відтак і застосування кондикції, доки такий правочин є чинним. Також необхідно підтвердити сталу практику ВС про те, що ігнорування судом ключового аргументу сторони, який є самостійною підставою для відмови у позові (сплив позовної давності), є абсолютним порушенням ст. 282 ГПК України та ст. 6 Конвенції, що тягне за собою безумовне скасування судового рішення.

Крім того, скаржник вказує, що справа становить виняткове значення для учасника справи, який подає касаційну скаргу (пп. "в" п. 2 ч. 3 ст. 287 ГПК України). Скаржник посилається на те, що суди першої та апеляційної інстанцій легалізували ситуацію, за якої Позивач (замовник), отримавши невід'ємні поліпшення свого майна на суму майже 300 тис. грн, умисно ухилився від їх прийняття, а згодом, через механізм кондикції (ст. 1212 ЦК України) та користуючись процедурою банкрутства, стягнув з підрядника єдині сплачені ним 100000,00 грн. Залишення в силі оскаржуваних рішень легалізує механізм недобросовісного позбавлення суб'єкта господарювання законно зароблених коштів та результатів його праці. Стягнення 100 000,00 грн за таких обставин – це не просто виконання рішення суду, це конфіскація законного майна Відповідача на користь недобросовісного контрагента. В умовах воєнного стану

такий фінансовий удар є критичним для діяльності фізичної особи-підприємця, що зумовлює виняткове значення касаційного перегляду цієї справи для захисту базових конституційних прав Скаржника.

ВС дійшов висновку про достатність наведених доводів для відкриття касаційного провадження та призначив розгляд справи в порядку письмового провадження без повідомлення учасників справи.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ про банкрутство КГС ВС від 15.04.2026 у справі № 926/2853-6/24(926/2908/25)
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/135733023>.

Ухвалою від 19.03.2026 у справі № 907/802/25 ВС відкрив касаційне провадження, незважаючи на те, що справа є малозначною (ціна позову – 44 341,84 грн).

Скаржник обґрунтував наявність винятків, передбачених підпунктами «а», «б» та «в» п. 2 ч. 3 ст. 287 ГПК України, зазначивши, що справа стосується фундаментального питання права щодо застосування постанови КМ України № 634 у частині автоматичного продовження договорів оренди державного і комунального майна під час воєнного стану та після внесення до неї змін постановою № 614. Також вказано на відсутність правового висновку ВС щодо строку дії таких договорів і на необхідність визначення меж повноважень КМ України при зміні умов автоматичної пролонгації.

Крім того, скаржник зазначив, що справа має значний суспільний інтерес та виняткове значення, оскільки правова позиція у ній впливатиме на численні аналогічні договори оренди комунального майна. За твердженням скаржника, застосування висновків судів попередніх інстанцій може призвести до суттєвих втрат надходжень до місцевого бюджету (понад 850 тис. грн щомісяця).

ВС дійшов висновку, що наведені доводи не є очевидно неприйнятними на стадії вирішення питання про відкриття касаційного провадження, у зв'язку з чим відкрив касаційне провадження та призначив справу до розгляду в порядку письмового провадження.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо земельних відносин та права власності КГС ВС від 19.03.2026 у справі № 907/802/25
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/135044133>.

Ухвалою від 16.02.2026 у справі № 922/751/25 ВС поновив строк на касаційне оскарження та відкрив касаційне провадження за скаргою особи, яка не брала участі у справі, на постанову апеляційного суду у корпоративному спорі про визначення розміру статутного капіталу та часток учасників товариства.

Суд зазначив, що справа є малозначною, однак скажчик належно обґрунтував наявність винятку, передбаченого підп. «б» п. 2 ч. 3 ст. 287 ГПК України. Скажчик довів, що оскаржуваною постановою фактично встановлено обставини, які мають преюдиційне значення для іншої справи про стягнення з нього 2,75 млн грн збитків, у зв'язку з чим він позбавлений можливості спростувати ці обставини в іншому процесі без касаційного перегляду.

ВС також визнав поважними причини пропуску строку на касаційне оскарження, оскільки скажчик не був учасником справи та дізнався про існування оскаржуваної постанови лише після відкриття іншого судового провадження, в якому ця постанова була використана як підстава позову.

З огляду на наведені доводи ВС відкрив касаційне провадження, зазначивши, що оцінка обґрунтованості підстав касаційного оскарження здійснюватиметься під час розгляду справи по суті.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів КГС ВС від 16.02.2026 у справі № 922/751/25 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/134159741>.

2.2. Застосування п. 3 ч. 1 ст. 293 ГПК України

Відповідно до положень п. 3 ч. 1 ст. 293 ГПК України суд касаційної інстанції відмовляє у відкритті касаційного провадження у справі, якщо є постанова про залишення касаційної скарги цієї ж особи без задоволення або ухвала про відмову у відкритті касаційного провадження за касаційною скаргою цієї особи на це саме судове рішення.

Згідно із ч. 3 ст. 3 ГПК України судочинство у господарських судах здійснюється відповідно до закону, чинного на час вчинення окремої процесуальної дії, розгляду і вирішення справи.

Частиною 1 ст. 73 цього Кодексу передбачено, що доказами є будь-які дані, на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність обставин (фактів), що обґрунтовують вимоги і заперечення учасників справи, та інших обставин, які мають значення для вирішення справи.

За приписами ст. 74, 76–79 ГПК України кожна сторона повинна довести ті обставини, на які вона посилається як на підставу своїх вимог і заперечень. Докази подаються сторонами та іншими учасниками судового процесу. Господарський суд приймає тільки ті докази, які мають значення для справи. Обставини справи, які відповідно до законодавства повинні бути підтверджені певними засобами доказування, не можуть підтверджуватись іншими засобами доказування. Обов'язок доказування слід розуміти як закріплену в процесуальному та матеріальному законодавстві міру належної поведінки особи, що бере участь у судовому процесі, із збирання та надання доказів для підтвердження свого суб'єктивного права.

За умовами ст. 79 ГПК України наявність обставини, на яку сторона посилається як на підставу своїх вимог або заперечень, вважається доведеною, якщо докази, надані на підтвердження такої обставини, є більш вірогідними, ніж докази, надані на її спростування. Питання про вірогідність доказів для встановлення обставин, що мають значення для справи, суд вирішує відповідно до свого внутрішнього переконання.

Варто зауважити, що принцип змагальності забезпечує повноту дослідження обставин справи. Цей принцип передбачає покладання тягара доказування на сторони. Одночасно цей принцип не передбачає обов'язку суду вважати доведеною та встановленою обставину, про яку сторона стверджує.

Відповідно до прецедентної практики ЄСПЛ, яка є джерелом права (ст. 17 ЗУ «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини»), справи «Меньшакова проти України» (Menshakova v. Ukraine, № 377/02, § 53, 08 квітня 2010 року), «Ашингдейн проти Сполученого Королівства» (Ashingdane v. the United Kingdom, № 8225/78, § 57, 28 травня 1985 року, серія А, № 93) ЄСПЛ дійшов висновку, що право на доступ до суду, гарантоване п. 1 ст. 6 Конвенції, не є абсолютним і може підлягати обмеженню; їх накладення дозволене за змістом, оскільки право доступу «за своєю природою потребує регулювання з боку держави, яке може змінюватися залежно від часу і місця та відповідно до потреб і можливостей суспільства та окремих осіб».

В рішеннях у справах «Олександр Шевченко проти України» (Aleksandr Shevchenko v. Ukraine, № 8371/02, § 27, 26 квітня 2007 року,) та «Трух проти України» (Trukh v. Ukraine (ухв.), № 50966/99, 14 жовтня 2003 року), ЄСПЛ, *mutatis mutandis*, зазначав, що сторони в розумні інтервали часу мають вживати заходів, щоб дізнатись про стан відомого їм судового провадження.

Згідно із ч. 1 ст. 43 ГПК України учасники судового процесу та їх представники повинні добросовісно користуватися процесуальними правами, зловживання процесуальними правами не допускається.

Оскільки сторони в розумні інтервали часу мають вживати заходів для прискорення процедури розгляду, то скажчик, подавши касаційну скаргу, з метою добросовісного користування процесуальними правами учасника судового процесу за вимогами ст. 43 ГПК України повинен був проявляти інтерес до відомого йому провадження, зокрема щодо руху поданої ним скарги та за результатом розгляду її судом, - усунення можливих недоліків касаційної скарги на стадії відкриття провадження у справі чи вчинення інших процесуальних дій.

Так, ВС відмовив у відкритті касаційного провадження у справі № 908/227/25. Ключовими підставами відмови – повторне звернення з касаційною скаргою. Скажчик (ПП Дарьял) вже подавав касаційну скаргу на ті самі рішення, і ухвалою від 18.02.2026 йому вже було відмовлено у відкритті

касаційного провадження. Суд зазначив, що правилами п. 3 ч.1 ст. 293 ГПК України касаційному суду приписано імперативно відмовляти у відкритті касаційного провадження, якщо є постанова про залишення касаційної скарги цієї ж особи без задоволення, або ухвала про відмову у відкритті касаційного провадження за касаційною скаргою цієї особи на це саме судове рішення. Оскільки конструкцією вказаної норми встановлено імперативне правило щодо наслідків повторного подання касаційної скарги тією ж самою особою на те ж саме судове рішення, якщо є постанова про залишення касаційної скарги цієї ж особи без задоволення, або ухвала про відмову у відкритті касаційного провадження за касаційною скаргою цієї особи на це саме судове рішення, то відмова у відкритті касаційного провадження з підстав, передбачених п. 3 ч.1 ст. 293 ГПК України, не є реалізацією дискреції, а є виконанням судом процесуального обов'язку.

ВС зазначив, що п.3 ч.1 ст. 293 ГПК України не передбачає для суду касаційної інстанції можливості альтернативно обирати варіант дій та вирішувати про застосування чи не застосування цих положень процесуального закону на власний розсуд.

Відповідно, у випадку повторного подання касаційної скарги тією ж самою особою на те ж саме судове рішення, зокрема, якщо є ухвала про відмову у відкритті касаційного провадження за касаційною скаргою цієї особи на це саме судове рішення, суд касаційної інстанції зобов'язаний відмовити у відкритті касаційного провадження на підставі п.3 ч.1 ст. 293 ГПК України.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів КГС ВС від 18.03.2026 у справі № 908/227/25 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135044105>.

ВС відмовив у відкритті касаційного провадження за повторною касаційною скаргою ТОВ «Компанія «Тоталбуд» на рішення МГС від 20.11.2025 та постанову АГС від 27.01.2026 у справі № 917/1679/25, оскільки ухвалами від 23.02.2026 та 09.03.2026 вже було відмовлено у відкритті касаційного провадження за касаційними скаргами цієї ж особи на ті самі судові рішення, що відповідно до п. 3 ч. 1 ст. 293 ГПК України виключає можливість їх повторного касаційного оскарження.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо захисту прав інтелектуальної власності, а також пов'язаних з антимонопольним та конкурентним законодавством КГС ВС від 15.04.2026 у справі № 917/1679/25 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135733074>.

ВС відмовив у відкритті касаційного провадження за повторною касаційною скаргою ПП Агрофірма «Промінь» на рішення МГС від 22.10.2025

та постанову АГС від 11.02.2026 у справі № 916/1605/25, оскільки ухвалою ВС від 10.03.2026 вже було відмовлено у відкритті касаційного провадження за касаційною скаргою цього ж заявника на ті самі судові рішення.

Суд зазначив, що відповідно до п. 3 ч. 1 ст. 293 ГПК України наявність ухвали про відмову у відкритті касаційного провадження за касаційною скаргою цієї ж особи на те саме судове рішення виключає можливість повторного касаційного оскарження. Зазначена норма є імперативною, тобто прямо вказує на правило поведінки і не допускає жодних відхилень від цього правила.

ВС також вказав, що процесуальне обмеження щодо повторної подачі касаційної скарги після відмови у відкритті касаційного провадження цією особою на це саме судове рішення, що передбачене п.3 ч.1 ст.293 ГПК, узгоджується зі ст.129 Конституції України щодо рівності усіх учасників судового процесу перед законом і судом та не є обмеженням права на доступ до правосуддя в розумінні п.1 ст.6 Конвенції.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів КГС ВС від 01.04.2026 у справі № 916/1605/25 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135385990>.

ВС відмовив у відкритті касаційного провадження за повторною касаційною скаргою ПрАТ «Центрелеватормлинбуд» на рішення МГС від 04.03.2025 та постанову АГС від 16.12.2025 у справі № 910/10062/24, оскільки ухвалою КГС ВС від 26.01.2026 вже було відмовлено у відкритті касаційного провадження за касаційною скаргою цього ж скаржника на ті самі судові рішення.

Суд зазначив, що відповідно до п. 3 ч. 1 ст. 293 ГПК України наявність ухвали про відмову у відкритті касаційного провадження за касаційною скаргою цієї ж особи на те саме судове рішення виключає можливість повторного касаційного оскарження. Таке процесуальне обмеження є імперативним, не передбачає дискреції суду та узгоджується зі ст. 129 Конституції України і положеннями п. 1 ст. 6 Конвенції щодо права доступу до суду.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо земельних відносин та права власності КГС ВС від 09.03.2026 у справі № 910/10062/24 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/134651263>.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо земельних відносин та права власності КГС ВС від 09.03.2026 у справі № 904/5556/24 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/134651213>.

2.3. Застосування п. 4 ч. 1 ст. 293 ГПК України

Відповідно до п. 4 ч. 1 ст. 293 ГПК України суд касаційної інстанції відмовляє у відкритті касаційного провадження у справі, якщо скаржником у строк, визначений судом, не подано заяву про поновлення строку на касаційне

оскарження або наведені підстави для поновлення строку на касаційне оскарження визнані судом неповажними.

Особливістю постановлених ухвал про відмову у відкритті касаційного провадження на підставі п. 4 ч. 1 ст. 293 ГПК України було те, що майже всі вони ухвалювалися після залишення касаційної скарги без руху для виправлення недоліків, зокрема у разі неподання клопотання про поновлення строку або надходження його одночасно зі скаргою, однак підстави для поновлення строку судом визнавалися неповноважними. Непоодинокими є випадки повторного подання касаційних скарг після їх повернення судом на підставі ст. 292 ГПК України без дотримання форми та змісту, встановлених законодавством, і за ними знову не відкривалося касаційне провадження.

Ухвали про відмову у відкритті касаційного провадження, постановлені на підставі п. 4 ч. 1 ст. 293 ГПК України мотивовані з посиланням на вітчизняне та європейське законодавство.

ВС вказував на те, що дотримання строків оскарження судового рішення є однією із гарантій додержання у суспільних відносинах **принципу правової визначеності** як складової принципу верховенства права. Ці строки обмежують час, протягом якого такі правовідносини можуть вважатися спірними, та після завершення зазначених строків, якщо ніхто не звернувся із скаргою до суду вищої інстанції, відносини стають стабільними.

Згідно із ч. 2 ст. 114 ГПК України строк є розумним, якщо він передбачає час, достатній, з урахуванням обставин справи, для вчинення процесуальної дії, та відповідає завданню господарського судочинства.

Відповідно до ст. 17 ЗУ «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» суди застосовують при розгляді справ Конвенцію та практику ЄСПЛ як джерело права.

У рішенні в справі «Пономарьов проти України» (Ponomaryov v. Ukraine, № 3236/03, § 41, 03 квітня 2008 року) ЄСПЛ зазначив, що правова система багатьох країн-членів передбачає можливість продовження строків, якщо для цього є обґрунтовані підстави. Водночас, якщо строк на ординарне апеляційне оскарження поновлений зі впливом значного періоду часу та за підстав, які не видаються переконливими, таке рішення може порушити принцип юридичної визначеності. Суд визнає, що вирішення питання щодо поновлення строку на оскарження перебуває в межах дискреційних повноважень національних судів, однак такі повноваження не є необмеженими, тому від судів вимагається вказувати підстави для поновлення строку. Проте навіть тоді можливість поновлення не буде необмеженою, оскільки сторони в розумні інтервали часу мають вживати заходів, щоб дізнатись про стан відомого їм судового провадження. У кожній справі національні суди мають перевіряти, чи підстави для поновлення строків для оскарження виправдовують втручання у принцип «res judicata» (принцип юридичної визначеності), особливо

як у цій справі [цьому рішенні ЄСПЛ], коли національне законодавство не обмежує дискреційні повноваження судів ні у часі, ні в підставах для поновлення строків.

Умови прийнятності касаційної скарги відповідно до норм законодавства можуть бути більш суворими, ніж для звичайної заяви. Зважаючи на особливий статус суду касаційної інстанції, процесуальні процедури у суді можуть бути більш формальними. ЄСПЛ, зокрема, зауважував, що скарга до Верховного Суду була подана після того, як позови заявника були розглянуті як судом першої інстанції, так і апеляційним судом, кожен з яких мав повну юрисдикцію. Справедливість провадження в цих судах жодним чином не ставилася під сумнів ЄСПЛ (див., *miutatis mutandis*, «Леваж Престасіон Сервіс проти Франції» (*Levages Prestations Services v. France*), № 21920/93, § 48, 23 жовтня 1996 року, Збірник рішень та ухвал 1996-V; «Бруалья Гомес де ла Торре проти Іспанії» (*Brualla Gomez de la Torre v. Spain*), № 26737/95, § 38, 19 грудня 1997 року, Збірник рішень та ухвал 1997-VIII).

Об'єктивними непереборними обставинами, що стали причиною пропуску строку для оскарження судових рішень касаційною інстанцією, **не визнавались докази**, надані скаржниками з посиланням на **відпустку, звільнення, перебування на лікарняному повноважних осіб для представництва у суді, несвоєчасне ознайомлення з повними текстами судових рішень**, які опубліковано в установленому законом порядку в ЄДРСР, відключення світла та повітряні тривоги, що не мали постійного безперервного характеру. Водночас **недоведеність обставин**, яким саме чином **введення воєнного стану обумовило пропуск** відповідного **процесуального строку**, ненадання будь-яких доказів на підтвердження відсутності у скаржників можливості підготувати та подати скаргу в межах передбачених строків з огляду на місцезнаходження скаржника, **невиконання або несвоєчасне виконання вимог ухвал** щодо поновлення пропущеного строку для подання касаційних скарг, постановлених КГС ВС, зумовили ухвалення відмов у відкритті провадження на підставі п. 4 ст. 293 ГПК України.

Так, у справі № 522/6429/19 ОСОБА_1 пропустила строк на касаційне оскарження (визначений ст. 288 ГПК України). Підстави наведені стороною у клопотанні про поновлення строку на касаційне оскарження визнані судом неповажними. Суд надав можливість подати нову заяву з іншими підставами (10 днів з моменту отримання ухвали). Ухвалу про залишення скарги без руху було вручено 30.11.2025 (через представника – вважається врученою і самій особі). У встановлений строк ОСОБА_1 не подала нову заяву про поновлення строку із наведенням інших підстав для поновлення строку. Указані обставини стали підставою для відмови у відкритті касаційного провадження на підставі ч. 3 ст. 292 та п. 4 ч. 1 ст. 293 ГПК України.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів КГС ВС від 15.01.2026 у справі № 522/6429/19 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133348431>.

У справі № 935/2858/23 пропущено скажником строк на касаційне оскарження (ст. 288 ГПК України). Первісну касаційну скаргу було повернуто через неусунення недоліків (неналежна сплата судового збору). Повторну касаційну скаргу подано після спливу строку. Клопотання про поновлення строку містило ті самі підстави, які вже визнані неповажними; причини пропуску строку були суб'єктивними (залежали від поведінки скажниці, а не об'єктивних перешкод). Не доведено наявності об'єктивних, непереборних обставин для пропуску строку, навіть заяву про поновлення строку скажником подано з пропуском наданого 10-денного строку. **Посилання на відключення електроенергії** (в останній день для усунення недоліків) **судом відхилено**, бо не пояснено бездіяльність протягом усього строку на подання скарги. На підставі ч. 3 ст. 292 та п. 4 ч. 1 ст. 293 ГПК України судом відмовлено у відкритті касаційного провадження через пропуск строку без поважних причин.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів КГС ВС від 19.01.2026 у справі № 935/2858/23 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133382028>.

Касаційну скаргу у справі № 910/4575/25 подано з пропуском строку на касаційне оскарження (ст. 288 ГПК України). Суд залишив скаргу без руху і надав строк (10 днів) для усунення недоліків. Скажник просив продовжити строк для усунення недоліків, посилаючись на **відпустку відповідального працівника, який здійснює юридичний супровід справи**. Суд відмовив у задоволенні клопотання про продовження процесуального строку на усунення недоліків до касаційної скарги (бо вже надано максимально можливий строк за законом) та відмовив у відкритті касаційного провадження за касаційною скаргою на підставі п.4 ч.1 ст. 293 ГПК України. Доводи скажника про перебування представника у відпустці, не були прийняті судом до уваги, оскільки зазначені обставини є суб'єктивними та зводяться до внутрішньої організації роботи самого скажника і не можуть свідчити про наявність об'єктивних причин неможливості скажника скористатися наданими йому процесуальними правами.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів КГС ВС від 13.01.2026 у справі № 910/4575/25 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133284808>.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів КГС ВС від 16.02.2026 у справі № 914/1702/25 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/134123644>.

ВС відмовив у відкритті касаційного провадження за касаційною скаргою ТОВ «Онур Конструкціон Інтернешнл» у справі № 905/470/25. Скажник повторно подав касаційну скаргу з пропуском строку та просив його поновити, посилаючись на **службові відрядження керівників, складнощі з правничою допомогою та наслідки блекаутів**. Суд визнав, що скажник усунув недоліки

скарги щодо її змісту, однак наведені причини пропуску строку не є поважними, оскільки мають суб'єктивний характер і пов'язані з внутрішньою організацією роботи товариства, а не з об'єктивно непереборними обставинами. ВС зазначив, що скажник не довів добросовісного вжиття всіх необхідних заходів для своєчасного касаційного оскарження. У зв'язку з визнанням підстав для поновлення строку неповажними Суд відмовив у відкритті касаційного провадження на підставі пункту 4 частини першої статті 293 ГПК України.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо захисту прав інтелектуальної власності, а також пов'язаних з антимонопольним та конкурентним законодавством КГС ВС від 25.03.2026 у справі № 905/470/25 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135155879>.

Ухвалою від 02.02.2026 ВС у справі № 915/339/25 визнав неповажними наведені АТ «Кредобанк» підстави для поновлення строку на касаційне оскарження постанови АГС від 25.11.2025 та ухвали МГС від 20.06.2025, залишив касаційну скаргу без руху та надав строк для усунення недоліків, зокрема для наведення інших підстав поновлення строку і сплати судового збору. На виконання цієї ухвали скажник подав заяву про усунення недоліків, сплатив судовий збір та повторно просив поновити строк, посилаючись на **технічний збій підсистеми ЄСІКС «Електронний суд»**, через який, за твердженням скажника, постанова апеляційного суду не відобразилася в електронному кабінеті представника, що унеможливило своєчасне подання касаційної скарги.

Колегія суддів відхилила ці доводи як недоведені. Суд встановив, що оскаржувану постанову було належно доставлено 27.11.2025 до електронних кабінетів як АТ «Кредобанк», так і його представника, а днем вручення відповідно до ч. 6 ст. 242 ГПК України є 28.11.2025. Відтак строк касаційного оскарження сплив 18.12.2025, тоді як касаційну скаргу подано лише 01.01.2026.

ВС зазначив, що доводи про технічний збій не підтверджені належними доказами (відсутні офіційні підтвердження збою, звернення до техпідтримки тощо); скриншот електронного кабінету не спростовує даних про доставку документа; процесуальний закон пов'язує початок перебігу строку з доставкою документа до електронного кабінету, а не з фактичним ознайомленням з ним; незначний, на думку скажника, пропуск строку сам по собі не є поважною причиною його поновлення; учасник справи зобов'язаний добросовісно контролювати перебіг відомого йому провадження та несе ризик наслідків невчинення процесуальних дій.

ВС дійшов висновку, що пропуск строку зумовлений не об'єктивними непереборними обставинами, а суб'єктивними чинниками, яких скажник міг уникнути. У зв'язку з визнанням підстав для поновлення строку неповажними ВС, керуючись п. 4 ч. 1 ст. 293 ГПК України, відмовив у відкритті касаційного провадження.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ про банкрутство КГС ВС від 24.02.2026 у справі № 915/339/25 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/134345356>.

Ухвалою від 09.02.2026 ВС відмовив у відкритті касаційного провадження за касаційною скаргою ТОВ «НОРМА ПЛЮС» на судові рішення у справі № 910/3676/25. Суд виходив з того, що касаційна скарга подана з пропуском строку на касаційне оскарження та без клопотання про його поновлення. За ч. 1 ст. 288 ГПК України строк для оскарження – 20 днів з дня складення повного тексту, повний текст постанови апеляції – 23.12.2025, отже граничний строк для подання касаційної скарги – 12.01.2026, але скарга подана – 19.01.2026 (строк пропущено). Скаржник не заявив клопотання про поновлення строку, не навів поважних причин його пропуску, не подав доказів отримання рішення пізніше. Відповідно до ч. 3 ст. 292 ГПК України суд касаційну скаргу залишив без руху та надав скаржнику строк (10 днів) для подання заяви про поновлення строку, обґрунтування поважності причин. Однак, недоліки не усунуто, у зв'язку з чим ВС відмовив у відкритті касаційного провадження на підставі п. 4 ч. 1 ст. 293 ГПК України.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо земельних відносин та права власності КГС ВС від 09.02.2026 у справі № 910/3676/25 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133946985>.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ про банкрутство КГС ВС від 23.04.2026 у справі № 917/339/25 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135926219>.

ВС відмовив у відкритті касаційного провадження за скаргою АТ «Завод «Маяк» у зв'язку з пропуском строку на касаційне оскарження та неусуненням цього недоліку у наданий судом строк. Касаційна скарга у справі № 910/15726/25 подана з порушенням строку, визначеного ст. 288 ГПК України. Водночас скаржник не подав заяву про поновлення строку і не обґрунтував поважність причин пропуску. Відповідно до ч. 3 ст. 292 ГПК України Суд залишив скаргу без руху, надав скаржнику можливість виправити недолік та встановив 10-денний строк для подання заяви про поновлення строку. КГС ВС належно повідомив скаржника через ЄСІТС ухвалою про залишення без руху, яку доставлено до електронного кабінету 16.03.2026 о 23:27; відповідно до ст. 242 ГПК України вона вважається врученою наступного робочого дня, отже, строк на усунення недоліків почався належним чином і був відомий скаржнику. Станом на 09.04.2026 заява скаржника про поновлення строку не подана; жодних пояснень чи доказів поважності причин не надано; недоліки скарги не усунуті. Згідно з п. 4 ч. 1 ст. 293 ГПК України, якщо особа у наданий строк не подала заяву про поновлення строку, суд зобов'язаний відмовити у відкритті касаційного провадження. Це не дискреція, а прямий процесуальний обов'язок суду. Додатково ВС аргументував, що учасник справи повинен своєчасно вчиняти процесуальні дії (ст. 42 ГПК України), процесуальні права мають реалізовуватись добросовісно (ст. 43 ГПК України), кожна сторона несе ризик негативних наслідків своєї бездіяльності (ст. 13 ГПК України), практика ЄСПЛ підтверджує, що сторона

повинна активно та максимально використовувати всі засоби національного законодавства для прискорення процедури слухання, а не зволікати.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів КГС ВС від 09.04.2026 у справі № 910/15726/25 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135655076>.

2.4. Застосування положень п. 5 ч. 1 ст. 293 ГПК України

Суд касаційної інстанції згідно з п. 5 ч. 1 ст. 293 ГПК України відмовляє у відкритті касаційного провадження, якщо Верховний Суд уже викладав у своїй постанові висновок щодо питання застосування норми права у подібних правовідносинах, порушеного в касаційній скарзі на судові рішення, зазначене у п. 1, 4 ч. 1 ст. 287 цього Кодексу, і суд апеляційної інстанції переглянув судові рішення відповідно до такого висновку (крім випадку наявності постанови ВС про відступлення від такого висновку або коли ВС вважатиме за необхідне відступити від висновку щодо застосування норми права у подібних правовідносинах).

У мотивувальних частинах судових рішень, як правило, аналізуються висновки ВС у відповідних подібних справах, які стосуються оскаржуваного судового рішення та порушених правовідносин.

Обґрунтовуючи ухвали про відмову у відкритті касаційного провадження з цих підстав, касаційна інстанція керувалася нормами міжнародного права, зокрема усталеною практикою ЄСПЛ (рішення у справах «Пономарьов проти України», № 3236/03, § 40, 03 квітня 2008 року; «Рябих проти Росії» (Ryabykh v. Russia), № 52854/99, § 52, 24 липня 2003 року, «Нелюбін проти Росії» (Nelyubin v. Russia), № 14502/04, § 23, 02 листопада 2006 року), згідно з якою повноваження вищих судових органів стосовно перегляду мають реалізовуватися для виправлення судових помилок та недоліків судочинства, але не для здійснення нового судового розгляду, перегляд не повинен фактично підміняти собою апеляцію. Повноваження вищих судів щодо скасування чи зміни тих судових рішень, які вступили в законну силу та підлягають виконанню, мають використовуватися для виправлення фундаментальних недоліків.

ЄСПЛ неодноразово наголошував, що це роль національних судів організовувати судові провадження таким чином, щоб вони були без затримок та ефективними (див. рішення ЄСПЛ у справі «Шульга проти України» (Shulga v. Ukraine, № 16652/04, § 28, 02 грудня 2010 року) і запобігання неналежній та такій, що затягує справу, поведінці сторін у цивільному процесі є завданням саме державних органів (див. рішення ЄСПЛ у справі «Мусієнко проти України» (Musiyenko v. Ukraine, № 26976/06, § 24, 20 січня 2011 року).

Виходячи із статусу ВС, у деяких випадках вирішення питання про можливість касаційного оскарження має відноситися до його дискреційних повноважень,

оскільки розгляд скарг касаційним судом покликаний забезпечувати сталість судової практики, а не можливість проведення «розгляду заради розгляду».

За положеннями частин 3, 4 ст. 43 ГПК України якщо подання скарги, заяви, клопотання визнається зловживанням процесуальними правами, суд з урахуванням обставин справи має право залишити без розгляду або повернути скаргу, заяву, клопотання.

Отже, суд зобов'язаний вживати заходів для запобігання зловживанню процесуальними правами. У випадку зловживання процесуальними правами учасником судового процесу суд застосовує до нього заходи, визначені цим ГПК України.

ВС, перевіrivши касаційну скаргу ФОП у справі № 924/416/25 на рішення МГС від 11.09.2025 та постанову АГС від 03.12.2025, дійшов висновку про відмову у відкритті касаційного провадження відповідно до п. 5 ч. 1 ст. 293 ГПК України. Предметом позову є вимоги про визнання права власності на об'єкт інвестування. Судами попередніх інстанцій встановлено, що підставою заявлених вимог є договір про реконструкцію (відтворення) втраченої історичної забудови, який у судовому порядку визнано недійсним, а передане за ним майно повернуто територіальній громаді. З огляду на зазначене суди дійшли висновку про відсутність правових підстав виникнення у позивачки права власності на збудований об'єкт. Апеляційний суд, переглядаючи рішення суду першої інстанції, врахував правові висновки ВС щодо застосування ст. 1 Першого протоколу до Конвенції та ст. 392 ЦК України, зокрема про те, що "правомірні очікування" не можуть слугувати правовою підставою для задоволення позову про визнання права власності.

Доводи касаційної скарги про відсутність висновку ВС щодо застосування відповідних норм права суд визнав необґрунтованими, оскільки такі висновки вже викладені, зокрема, у постанові ВП ВС від 14.12.2021 у справі № 344/16879/15-ц, та були враховані судом апеляційної інстанції. Інші доводи касаційної скарги зводяться до необхідності переоцінки доказів та встановлення нових обставин справи, що виходить за межі повноважень суду касаційної інстанції відповідно до ст. 300 ГПК України. Враховуючи, що ВС уже викладав висновок щодо застосування норм права у подібних правовідносинах, а суд апеляційної інстанції здійснив перегляд з урахуванням такого висновку, підстав для відступу від нього не встановлено.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо земельних відносин та права власності КГС ВС від 15.01.2026 у справі № 924/416/25 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133348464>.

ВС, перевіrivши касаційну скаргу заступника керівника міської прокуратури у справі № 910/6029/25 на рішення МГС від 14.07.2025 та постанову АГС від 28.10.2025, дійшов висновку про відмову у відкритті касаційного провадження відповідно до п. 5 ч. 1 ст. 293 ГПК України. Судами попередніх інстанцій встановлено, що спірний договір оренди укладено за результатами електронного аукціону, а майно передано в оренду з визначеним цільовим призначенням — розміщення торговельного об'єкта з продажу канцтоварів та надання супутніх послуг (ксерокопіювання, поліграфічні та фотопослуги). Суди дійшли висновку, що таке використання **відповідає вимогам ч. 4 ст. 80 ЗУ «Про освіту»**, оскільки пов'язане із забезпеченням освітнього процесу та обслуговуванням його учасників, а відповідні послуги не можуть бути забезпечені безпосередньо закладом освіти. Водночас прокурором не доведено належними та допустимими доказами використання орендованого майна не за цільовим призначенням або порушення умов договору, а також не підтверджено суперечність оспорюваного договору вимогам законодавства, зокрема ст. 203, 215 ЦК України. Суд апеляційної інстанції, переглядаючи рішення суду першої інстанції, **врахував правові висновки ВС щодо застосування ст. 203, 215 ЦК, ст. 207 ГК та ч. 4 ст. 80 ЗУ «Про освіту»**, зокрема щодо необхідності встановлення судом наявності фактичних обставин, з якими закон пов'язує визнання таких правочинів (господарських договорів) недійсними на момент їх вчинення (укладення) і настання відповідних. Доводи касаційної скарги про неврахування судами відповідної практики ВС визнав необґрунтованими, оскільки такі висновки вже сформовані та застосовані судом апеляційної інстанції. Інші доводи касаційної скарги зводяться до необхідності додаткового дослідження доказів та встановлення інших обставин справи, що виходить за межі повноважень суду касаційної інстанції відповідно до ст. 300 ГПК України.

ВС зазначив, що питання оцінки доказів, їх достатності та встановлення фактичних обставин справи належить до компетенції судів першої та апеляційної інстанцій і не може бути предметом перегляду суду касаційної інстанції як «суду права», а не «суду факта».

З огляду на те, що ВС уже викладав у своїй постанові висновок щодо питання застосування норми права у подібних правовідносинах, порушеного в касаційній скарзі на судові рішення, і суд апеляційної інстанції переглянув судові рішення відповідно до такого висновку, ВС не вважає за необхідне відступати від таких висновків, тому суд відмовив у відкритті касаційного провадження за касаційною скаргою згідно з п.5 ч.1 ст. 293 ГПК України.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо земельних відносин та права власності КГС ВС від 27.01.2026 у справі № 910/6029/25 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133629322>.

ВС, перевіrivши касаційну скаргу ДП МО України «Агенція Оборонних закупівель» у справі № 906/615/25 на рішення МГС від 15.08.2025 та постанову АГС від 13.01.2026, дійшов висновку про відмову у відкритті касаційного провадження відповідно до п. 5 ч. 1 ст. 293 ГПК України.

Судами попередніх інстанцій встановлено, що відповідач порушив зобов'язання за державним контрактом щодо строків поставки товару, у зв'язку з чим позивачем нараховано пеню за період прострочення.

Разом із тим суди дійшли висновку, що **нарахування пені обмежується шестимісячним строком, передбаченим ч. 6 ст. 232 ГК України**, оскільки умовами договору не встановлено іншого строку її нарахування. Формулювання договору про нарахування пені «за кожен день прострочення» не змінює цього строку, а лише визначає спосіб її обчислення.

З урахуванням цього суди визначили, що пеня підлягає нарахуванню за період з 16.08.2024 по 15.02.2025, а нарахування за період після спливу шестимісячного строку є безпідставним, у зв'язку з чим позов задоволено частково.

Суд апеляційної інстанції переглянув рішення суду першої інстанції з урахуванням **правових висновків ВС**, зокрема, **викладених у постанові ВП ВС від 16.10.2024 у справі № 911/952/22 щодо застосування ч. 6 ст. 232 ГК України**.

Доводи касаційної скарги про неправильне застосування судами положень ст. 551 ЦК України та ст. 233 ГК України ВС визнав необґрунтованими, оскільки зазначені норми судами не застосовувалися, а зменшення розміру заявленої до стягнення пені зумовлене виключно застосуванням обмеження строку її нарахування, встановленого законом.

З огляду на те, що ВС уже викладав висновок щодо застосування норми права у подібних правовідносинах, а суд апеляційної інстанції здійснив перегляд судового рішення відповідно до такого висновку і підстав для відступу від нього не встановлено, ВС дійшов висновку про відмову у відкритті касаційного провадження.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів КГС ВС від 17.02.26 у справі № 906/615/25 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/134159788>.

У справі № 921/268/25 ВС, перевіrivши касаційну скаргу АТ «Тернопільобленерго» на рішення МГС від 22.09.2025 та постанову АГС від 12.01.2026, дійшов висновку про відмову у відкритті касаційного провадження відповідно до п. 5 ч. 1 ст. 293 ГПК України, а також повернення касаційної скарги в частині з урахуванням вимог п. 4 ч. 4 ст. 292 ГПК України.

Судами попередніх інстанцій встановлено, що відповідач використовує об'єкт оренди відповідно до його призначення, орендні платежі сплачує

своєчасно та в повному обсязі, об'єкт оренди застрахований, а доказів погіршення його стану чи завдання збитків позивачу не надано. Наявні у справі докази свідчать про належне утримання майна та проведення поточних ремонтів.

З огляду на встановлені обставини суди дійшли висновку **про відсутність підстав для розірвання договору оренди як за ст. 783 ЦК України, так і за ч. 2 ст. 651 ЦК України, оскільки позивач не довів істотності порушення договору та позбавлення його того, на що він розраховував при укладенні договору.**

Суд апеляційної інстанції переглянув рішення суду першої інстанції з урахуванням правових висновків ВС щодо застосування **ст. 651, 783 ЦК України**, зокрема щодо критеріїв істотності порушення договору, необхідності встановлення завдання шкоди та неможливості досягнення цілей договору.

ВС зазначив, що наявна сформована практика Верховного Суду у категорії справ щодо наявності/відсутності підстав для розірвання договору на підставі статей **651, 783 ЦК України**, які є загальними, і з оскаржених судових рішень не вбачається того, що вони суперечать судовій практиці. Натомість доводи скажника про те, що відсутні висновки Верховного Суду саме щодо оренди гідроелектростанції не можуть бути виключною підставою касаційного перегляду з огляду на те, що формування правового висновку не може ставитись у пряму залежність від обставин конкретної справи та зібраних у ній доказів і здійснюватися поза визначеними ст. 300 ГПК України межами розгляду справи судом касаційної інстанції.

З огляду на те, що суд апеляційної інстанції переглянув судові рішення у цій справі відповідно до висновків Верховного Суду щодо застосування норм права у подібних правовідносинах, що викладені у раніше прийнятих постановях, і Верховний Суд не вважає за необхідне відступати від таких висновків, Суд відмовляє у відкритті касаційного провадження за касаційною скаргою у наведеній частині згідно з п. 5 ч. 1 ГПК України.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо земельних відносин та права власності КГС ВС від 23.02.2026 у справі № 921/268/25 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/134265610>.

ФОП 1 звернувся до господарського суду з позовом до ФОП 2 про усунення перешкод у **користуванні нерухомим майном та стягнення заборгованості за договором оренди**. У відповідь відповідач подав зустрічний позов про визнання договору оренди недійсним.

Рішенням суду першої інстанції первісний позов у справі № 908/3091/24 задоволено, у задоволенні зустрічного позову відмовлено. Постановою суду апеляційної інстанції рішення змінено в частині розміру стягнення орендної плати, в решті – залишено без змін.

Суди виходили з того, що договір оренди припинився, однак **відповідач не повернув орендоване майно та не сплатив орендну плату** за грудень 2023 року. Водночас право власності позивача на спірне майно зареєстровано у встановленому законом порядку, а доводи щодо недійсності договору не підтверджують порушення прав відповідача як необхідної умови для визнання правочину недійсним.

У касаційній скарзі ФОП 2 просив скасувати судові рішення, посилаючись на неправильне застосування норм матеріального та процесуального права, а також на неврахування висновків ВС.

Перевіривши матеріали касаційної скарги, ВС дійшов висновку про відсутність підстав для відкриття касаційного провадження.

Суди попередніх інстанцій виходили із встановлених обставин про те, що між сторонами у справі 01.01.2023 укладено договір оренди нежитлового приміщення № 01/23, відповідно до пункту 1.3 якого термін дії договору встановлений з 01.01.2023 по 31.12.2023 і договір є припиненим. Однак належних та допустимих доказів сплати за оренду нежитлового приміщення за договором оренди за грудень 2023 року в сумі 9180,00 грн та доказів, що підтверджують повернення позивачу орендованого майна, матеріали справи не містять. Також врахували, що рішенням суду, яке набрало законної сили, у справі № 908/2741/23 вже стягнуто з відповідача у судовому порядку заборгованість зі сплати орендної плати за цим же договором за період з січня по листопад (включно) 2023 року.

Як вбачається із постанови ВС від 09.10.2024 у справі № 908/2741/23 орендар не оскаржив судові рішення у касаційному порядку в частині стягнення з нього заборгованості зі сплати орендної плати за період з січня по листопад (включно) 2023 року, обмежившись оскарженням судових рішень виключно в частині відмови у задоволенні зустрічного позову про дострокове розірвання спірного договору оренди.

Тобто спірний договір оренди нежитлового приміщення укладено на 1 рік (без пролонгації), за 11 місяців з якого у справі № 908/2741/23 вже стягнуто заборгованість зі сплати орендної плати, а в цій справі № 908/3091/24 як вбачається з позову та змісту судових рішень орендодавець заявив, зокрема, вимогу про стягнення заборгованості зі сплати орендної плати за 12-тий місяць.

ВП ВС неодноразово звертала увагу на те, що однією з основних засад законодавства є добросовісність, а дії учасників правовідносин мають бути добросовісними, тобто відповідати певному стандарту поведінки, що характеризується чесністю, відкритістю і повагою інтересів іншої сторони договору або відповідних правовідносин. Доктрина *venire contra factum proprium* (заборони суперечливої поведінки) базується на давньоримській максимі "*non concedit venire contra factum proprium*" (ніхто не може діяти всупереч своїй попередній поведінці). В основі цієї доктрини є принцип добросовісності. Поведінкою, яка суперечить добросовісності та чесній діловій практиці,

є, зокрема, поведінка, що не відповідає попереднім заявам або поведінці сторони (пункти 106-107 постанови від 05.02.2025 у справі № 925/457/23).

Відмовляючи у зустрічному позові, суди врахували сформовану практику ВС про те, що відповідно до ст. 16, 203, 215 ЦК України для визнання судом оспорюваного правочину недійсним необхідним є: пред'явлення позову однією із сторін правочину або іншою заінтересованою особою; наявність підстав для оспорювання правочину; встановлення, чи порушується (не визнається або оспорується) суб'єктивне цивільне право або інтерес особи, яка звернулася до суду. Близький за змістом правовий висновок сформований, зокрема, у постанові об'єднаної палати КГС ВС від 19.02.2021 у справі № 904/2979/20, у постанові ВС від 28.11.2019 у справі № 910/8357/18, у постановах ВС від 25.12.2013 у справі № 6-78цс13, від 11.05.2016 у справі № 6-806цс16.

Крім учасників правочину (сторін договору), позивачем у справі про визнання недійсним правочину може бути будь-яка заінтересована особа, чії права та охоронювані законом інтереси порушує цей правочин. Аналогічний правовий висновок викладений у постанові ВП ВС від 19.02.2020 у справі № 387/515/18.

Водночас у постанові ВС у складі об'єднаної палати КГС від 27.01.2020 у справі № 761/26815/17 міститься висновок про те, що недійсність правочину, договору, акта органу юридичної особи чи документ, як приватно-правова категорія, покликана не допускати або присікати порушення цивільних прав та інтересів або ж їх відновлювати. По своїй суті ініціювання спору про недійсність правочину, договору, акта органу юридичної особи чи документа не для захисту цивільних прав та інтересів є недопустимим.

Отже, встановивши недоведеність скаржником порушення спірним правочином його прав та охоронюваних законом інтересів, суди відмовили у задоволенні зустрічного позову, що відповідає сформованій практиці Верховного Суду, відповідно до якої встановлена відсутність порушення прав та законних інтересів позивача є самостійною, достатньою підставою для відмови в позові (постанови ВС від 04.12.2019 у справі № 910/15262/18, від 03.03.2020 у справі № 910/6091/19, від 16.10.2020 у справі № 910/12787/17).

Відповідно до висновку ВП ВС, викладеного у постанові від 16.01.2019 у справі № 373/2054/16-ц, встановлення обставин справи, дослідження та оцінка доказів є прерогативою судів першої та апеляційної інстанцій. Якщо порушень порядку надання та отримання доказів у суді першої інстанції апеляційним судом не встановлено, а оцінка доказів зроблена як судом першої, так і судом апеляційної інстанції, то суд касаційної інстанції не наділений повноваженнями втручатися в оцінку доказів.

Натомість зміст касаційної скарги свідчить про те, що скаржник намагається спонукати ВС до здійснення касаційного перегляду з метою "розгляд

заради розгляду", ставляючи під сумнів судове рішення у справі № 908/2741/23, котре набрало законної сили.

У пунктах 7.6-7.8 Рішення Конституційного Суду України 22.11.2023 у справі № 10-р(II)/2023 вказано, що ЄСПЛ послідовно обстоює позицію, що для розуміння змісту обмежень права на доступ до суду, гарантованого статтею 6 Конвенції, є потреба у врахуванні ролі касаційних судів та визнанні того, що умови прийнятності касаційної скарги щодо питань права можуть бути суворіші, ніж для звичайної скарги; застосування визначеного у національному праві критерію *ratione valoris* для подання скарг до ВС є правомірною та обґрунтованою процесуальною вимогою з огляду на саму суть повноважень ВС щодо розгляду лише справ відповідного рівня значущості. ВС як суд касаційної інстанції із перегляду в касаційному порядку судових рішень, ухвалених судами першої та апеляційної інстанцій, має виконувати повноваження щодо усунення порушень норм матеріального та/або процесуального права, виправлення судових помилок і недоліків, а не нового розгляду справи та нівелювання ролі судів першої та апеляційної інстанцій у чиненні правосуддя та розв'язанні спорів. Тому внормування процесуальних відносин у спосіб визначення в Кодексі підстав для касаційного перегляду судових рішень, ухвалених судами першої та апеляційної інстанцій, можливе як виняток і лише у разі, коли це обумовлено потребами, що є значущими для дієвості та ефективності правосуддя, зокрема потребою розв'язання ВС як найвищим судом у системі судоустрою України складного юридичного питання, яке має фундаментальне значення для формування судами єдиної правозастосовної практики.

Відповідно до п. 5 ч. 1 ст. 293 ГПК України суд касаційної інстанції відмовляє у відкритті касаційного провадження у справі, якщо ВС уже викладав у своїй постанові висновок щодо питання застосування норми права у подібних правовідносинах, порушеного в касаційній скарзі на судові рішення, зазначене у п. 1, 4 ч. 1 ст. 287 цього Кодексу, і суд апеляційної інстанції переглянув судові рішення відповідно до такого висновку (крім випадку наявності постанови ВС про відступлення від такого висновку або коли ВС вважатиме за необхідне відступити від висновку щодо застосування норми права у подібних правовідносинах).

З огляду на те, що суд апеляційної інстанції переглянув судові рішення у цій справі відповідно до висновків ВС щодо застосування норм права у подібних правовідносинах, що викладені у раніше прийнятих постановах, і ВС не вважає за необхідне відступати від таких висновків, Суд відмовляє у відкритті касаційного провадження за касаційною скаргою згідно з п. 5 ч. 1 ст. 293 ГПК України.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо земельних відносин та права власності КГС ВС від 20.02.2026 у справі № 908/3091/24 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/134234481>.

ДП МО України «Агенція оборонних закупівель» звернулося до господарського суду з позовом до ТОВ «Артаір» про стягнення штрафних санкцій у розмірі 1 890 510,00 грн.

Рішенням суду першої інстанції у справі № 910/7640/25 позов задоволено повністю. Постановою суду апеляційної інстанції рішення змінено: розмір пені та штрафу зменшено на 50 %, в решті – залишено без змін.

Суд апеляційної інстанції, врахувавши ступінь виконання зобов'язання, відсутність доказів збитків, незначне прострочення, а також засади справедливості, добросовісності та розумності, дійшов висновку про можливість зменшення розміру неустойки на підставі ч. 3 ст. 551 ЦК України.

У касаційній скарзі позивач просив скасувати постанову апеляційного суду, посиляючись на відсутність висновку ВС щодо застосування ч. 3 ст. 551 ЦК України у правовідносинах за державними контрактами оборонного призначення в умовах воєнного стану.

Перевіривши матеріали касаційної скарги, ВС дійшов висновку про відсутність підстав для відкриття касаційного провадження.

Суд зазначив, що правові висновки щодо застосування частини третьої статті 551 ЦК України є усталеними та мають універсальний характер, а питання зменшення неустойки належить до дискреційних повноважень суду, який вирішує його з урахуванням конкретних обставин справи та оцінки доказів.

Зокрема, застосовано правові висновки:

- справа № 902/417/18 – неустойка не повинна мати карального характеру та може бути зменшена, якщо є надмірною;

- справи № 910/15705/21, № 914/3203/21, № 911/95/20, № 921/320/24, № 921/299/24, № 903/665/24 – зменшення неустойки є правом суду та залежить від обставин справи;

- справа № 911/2269/22 – відсутній універсальний розмір зменшення неустойки, визначення її розміру має індивідуальний характер;

- справи № 907/583/22, № 916/1504/22, № 904/872/24, № 909/321/24 – питання зменшення неустойки вирішується за результатами оцінки доказів.

ВС також врахував власну практику у подібних спорах, у тому числі щодо виконання оборонних контрактів (справи № 906/1124/24, № 906/1153/24, № 906/1129/24, № 922/744/25).

Отже, наведені скаржником доводи про відсутність висновку ВС є необґрунтованими, оскільки відповідні правові підходи вже сформовані та застосовані судами попередніх інстанцій.

Усі наведені справи формують підхід, відповідно до якого: **зменшення неустойки є дискреційним правом суду; здійснюється з урахуванням конкретних обставин справи; не має універсального розміру та базується на оцінці доказів.**

З огляду на те, що апеляційний суд застосував зазначені правові висновки, ВС дійшов висновку про відсутність підстав для відкриття касаційного провадження.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо захисту прав інтелектуальної власності, а також пов'язаних з антимонопольним та конкурентним законодавством КГС ВС від 24.02.2026 у справі № 910/7640/25

2.5. Застосування положень ч. 2 ст. 293 ГПК України

Відповідно до положень ч. 2 ст. 293 ГПК України у разі оскарження ухвали (крім ухвали, якою закінчено розгляд справи) суд може визнати касаційну скаргу необґрунтованою та відмовити у відкритті касаційного провадження, якщо правильне застосування норми права є очевидним і не викликає розумних сумнівів щодо її застосування чи тлумачення.

Так, у мотивувальних частинах судових рішень, якими відмовлено у відкритті касаційного провадження, зазначено, що правильне застосування норми права є очевидним і не викликає розумних сумнівів щодо її застосування чи тлумачення.

КГС ВС проаналізовано оскаржувані судові рішення щодо правомірності їх постановлення.

Так, у справі № 906/1208/15 Компанія "Vuldi (UK) Limited" звернулася до МГС з позовом щодо скасування державної реєстрації права власності на нерухоме майно, визнання незаконними реєстраційних дій та відновлення права власності за ТОВ. Ухвалою суду першої інстанції від 13.10.2025 позовну заяву повернуто у зв'язку з тим, що позивач не усунув недоліки позовної заяви у встановлений строк. Не погодившись із цим, позивач і ОСОБА_1 подали апеляційні скарги.

АГС ухвалою від 06.11.2025 у справі № 906/1208/25 залишив апеляційні скарги без руху через невідповідність вимогам ст. 258 ГПК України та зобов'язав скаржників: подати належно оформлену апеляційну скаргу (із чітким зазначенням усіх учасників справи), надати докази сплати судового збору, надати докази направлення скарги іншим учасникам справи. Скаржники у межах строку подали заяви та нові редакції скарг, однак фактично: не сплатили судовий збір і не довели наявності підстав для звільнення від його сплати; не усунули недоліки змісту скарги, зокрема не конкретизували другого відповідача (зазначали лише посаду державного реєстратора без визначення особи); не надали належних доказів направлення апеляційної скарги всім учасникам справи. Натомість скаржники заявляли клопотання про: звільнення від сплати судового збору, незастосування вимог ГПК України з посиланням на міжнародні договори, продовження строку на усунення недоліків, процесуальні дії щодо заміни відповідача та об'єднання/роз'єднання скарг. АГС дійшов висновку, що такі дії не є належним усуненням недоліків, і ухвалами від 24.11.2025 повернув апеляційні скарги як неподані (на підставі ст. 174, 260 ГПК України).

ВС, перевіrivши касаційну скаргу, відмовив у відкритті касаційного провадження, виходячи з такого: вимоги апеляційного суду в ухвалі відповідали ст. 258, 259 ГПК України, були чіткими, зрозумілими та виконуваними. Однак, подаючи нову редакцію апеляційної скарги, скаржник повторно не виконав вимог до форми та змісту апеляційної скарги, передбачених статтями 258, 259

ГПК України, не вказав чітко другого відповідача, не надав доказів направлення апеляційної скарги, доказів сплати судового збору.

Отже ВС дійшов висновку, що доводи скаржника, викладені у касаційній скарзі, не впливають на правильність висновків суду апеляційної інстанції та не викликають сумнівів щодо правомірності застосування норм права під час прийняття оскаржуваних ухвал та повернення апеляційних скарг з підстав невідповідності таких скарг формальним вимогам ГПК України.

З урахуванням очевидності правильного застосування норм права апеляційним судом, ВС застосував ч. 2 ст. 293 ГПК України, визнав касаційну скаргу необґрунтованою та відмовив у відкритті касаційного провадження.

Ухвали колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо земельних відносин та права власності КГС ВС від 16.03.2026 у справі № 906/1208/25 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/134960894>; <https://reyestr.court.gov.ua/Review/134960895>.

30.04.2026 ТОВ «Стугна Ленд» подало касаційну скаргу на ухвалу АГС від 10.04.2026 у справі № 911/1791/25.

Рішенням МГС від 17.09.2025 позов задоволено: розірвано договір довгострокового тимчасового користування лісовою ділянкою, укладений між ДП «Київське лісове господарство» та ТОВ «Стугна Ленд», зобов'язано ТОВ повернути лісову ділянку Київській ОДА.

Апеляційну скаргу на це рішення ТОВ «Стугна Ленд» подало 02.01.2026 з пропуском строку, встановленого ст. 256 ГПК України, посилаючись на те, що копію рішення отримало лише 17.12.2025.

Ухвалою від 06.03.2026 АГС залишив апеляційну скаргу без руху, зобов'язавши скаржника зареєструвати електронний кабінет у ЄСІТС та подати належно обґрунтовану заяву про поновлення строку на апеляційне оскарження.

10.04.2026 апеляційний суд відмовив у відкритті апеляційного провадження на підставі п. 4 ч. 1 ст. 261 ГПК України, **оскільки скаржник не усунув недоліків апеляційної скарги та не навів інших поважних причин пропуску строку.**

ВС зазначив, що з 04.11.2023 усі юридичні особи зобов'язані мати зареєстрований електронний кабінет у ЄСІТС. ТОВ «Стугна Ленд» зареєструвало його лише 24.04.2026. Суд також врахував, що кореспонденція надсилалася за офіційною адресою товариства та повернулася з відміткою про відсутність адресата або закінчення строку зберігання, що відповідно до ст. 120 та 242 ГПК України вважається належним повідомленням.

КГС ВС дійшов висновку, що апеляційний суд правильно застосував приписи ст. 256, 260 та 261 ГПК України, а доводи касаційної скарги фактично зводяться до переоцінки причин пропуску строку, що виходить за межі повноважень касаційної інстанції.

З огляду на очевидність правильного застосування норм процесуального права та відсутність підстав для касаційного перегляду ВС відмовив у відкритті касаційного провадження.

Ухвали колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо земельних відносин та права власності КГС ВС від 04.05.2026 у справі № 911/1791/25 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/136236518>.

Постановою ВС від 19.02.2026 у справі № 910/18540/23 касаційне провадження за скаргою українсько-турецького ТОВ «Узай» у частині підстави касаційного оскарження, передбаченої п. 1 ч. 2 ст. 287 ГПК України, закрито, а в іншій частині касаційну скаргу залишено без задоволення. Касаційну скаргу Департаменту економіки та інвестицій КМДА задоволено частково: постанову АГС від 27.10.2025 скасовано, рішення МГС від 03.06.2024 змінено та частково задоволено позов про стягнення з ТОВ «Узай» 43 045 923,95 грн пайового внеску, а також судових витрат.

Додатковою постановою ВС від 09.03.2026 з ТОВ «Узай» стягнуто 1 033 102,18 грн судового збору за подання касаційної скарги на постанову апеляційного суду від 31.03.2025. Водночас ухвалою від 05.03.2026 ВС відмовив Товариству у задоволенні заяви про ухвалення додаткового рішення.

Після повернення матеріалів справи до апеляційного суду АГС поновив провадження за заявою Департаменту про ухвалення додаткового рішення щодо розподілу судових витрат. Ухвалою від 21.04.2026 у задоволенні цієї заяви відмовлено.

Апеляційний суд виходив із того, що після скасування ВС постанови АГС від 27.10.2025 та зміни рішення суду першої інстанції ухвалення додаткового рішення до скасованої постанови є неможливим. Крім того, ВС уже здійснив новий розподіл судових витрат.

ТОВ «Узай» подало касаційну скаргу на ухвалу від 21.04.2026, посиляючись на порушення норм процесуального права та засад судочинства.

КГС ВС зазначив, що відповідно до ст. 233 та 244 ГПК України додаткове рішення є похідним від основного судового акта, становить його невід'ємну частину та може бути ухвалене лише щодо чинного судового рішення для усунення його неповноти, зокрема у частині розподілу судових витрат.

Оскільки постанову АГС від 27.10.2025 було скасовано постановою ВС від 19.02.2026, а питання розподілу судових витрат уже вирішено судом касаційної інстанції, підстави для ухвалення додаткового рішення були відсутні.

ВС дійшов висновку, що апеляційний суд правильно та очевидно застосував положення процесуального закону, а доводи касаційної скарги не спростовують правомірності оскаржуваної ухвали.

З огляду на очевидність правильного застосування норм процесуального права та відсутність розумних сумнівів щодо їх тлумачення ВС відмовив у відкритті касаційного провадження на підставі ч. 2 ст. 293 ГПК України.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо захисту прав інтелектуальної власності, а також пов'язаних з антимонопольним та конкурентним законодавством КГС ВС від 07.05.2026 у справі № 910/18540/23 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/136318570>.

У серпні 2021 року АТ «Запорізький завод феросплавів» звернулося до МГС з позовом до АТ КБ «ПриватБанк» про визнання припиненими зобов'язань за низкою кредитних договорів, зокрема договором, у зв'язку з їх повним та належним виконанням.

Позов мотивовано тим, що Банк у позові, поданому до Суду штату Делавер (США), зазначав про неповернення кредитних коштів низкою українських підприємств, у тому числі ВАТ «ЗФЗ», правонаступником якого є АТ «Запорізький завод феросплавів», хоча позивач вважав, що всі кредитні зобов'язання виконані належним чином.

Ухвалами МГС від 27.09.2021 та 13.10.2021 низку пов'язаних справ було об'єднано в одне провадження № 910/12499/21.

15.02.2022 МГС позов задовольнив, визнавши припиненими усі зобов'язання АТ «Запорізький завод феросплавів» за кредитними договорами, укладеними з Банком, у зв'язку з їх повним виконанням, а також зобов'язав Банк припинити дії, що порушують права позивача, та стягнув судовий збір.

23.03.2026 ПрАТ «Товкачівський гірничо-збагачувальний комбінат», яке не брало участі у справі, подало апеляційну скаргу, в якій просило поновити строк на апеляційне оскарження, розстрочити сплату судового збору у сумі 24 516 грн та змінити мотивувальну частину рішення суду першої інстанції.

Ухвалою від 31.03.2026 АГС відмовив у задоволенні заяви про розстрочення сплати судового збору та залишив апеляційну скаргу без руху, зобов'язавши скаржника надати докази сплати судового збору. Суд виходив із того, що скаржник не належить до суб'єктів, визначених ст. 8 ЗУ «Про судовий збір», а наведені ним обставини не підтверджують наявності виключних підстав для розстрочення сплати збору.

22.04.2026 апеляційний суд повернув апеляційну скаргу без розгляду на підставі ч. 2 ст. 260 та ч. 4 ст. 174 ГПК України, оскільки скаржник не усунув недоліків у встановлений строк і не надав доказів сплати судового збору.

Не погодившись із цим, ПрАТ «Товкачівський гірничо-збагачувальний комбінат» подало касаційну скаргу, посилаючись на порушення права на доступ до суду та неврахування судом його скрутного фінансового становища.

ВС зазначив, що відповідно до ст. 258, 260, 174 ГПК України до апеляційної скарги мають бути додані докази сплати судового збору, а невиконання вимог ухвали про залишення скарги без руху є підставою для її повернення.

Суд касаційної інстанції також звернув увагу, що ст. 8 ЗУ «Про судовий збір» визначає вичерпний перелік умов для відстрочення чи розстрочення сплати судового збору, а скажчик не довів наявності передбачених законом підстав для застосування такого процесуального механізму.

ВС, посилаючись на рішення ЄСПЛ у справі «Креуз проти Польщі» (Kreuz v. Poland), № 28249/95, §§ 59-60, 19 червня 2001 року, наголосив, що вимога сплати судового збору сама по собі не порушує право на доступ до суду та є допустимим процесуальним обмеженням.

Оскільки скажчик не виконав вимог ухвали про залишення апеляційної скарги без руху та не сплатив судовий збір, апеляційний суд правомірно повернув апеляційну скаргу.

ВС дійшов висновку, що правильне застосування судом апеляційної інстанції норм процесуального права є очевидним і не викликає розумних сумнівів щодо їх тлумачення, а доводи касаційної скарги не свідчать про порушення норм процесуального права.

У зв'язку з цим ВС визнав касаційну скаргу необґрунтованою та відмовив у відкритті касаційного провадження на підставі ч. 2 ст. 293 ГПК України.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів КГС ВС від 11.05.2026 у справі № 910/12499/21 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/136392192>.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів КГС ВС від 02.04.2026 у справі № 910/12499/21 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135386074>.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів КГС ВС від 10.02.2026 у справі № 910/12499/21 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/134017677>.

22.04.2026 ТОВ «Сад Агро Трейд» подало касаційну скаргу на ухвалу АГС від 01.04.2026 у справі № 914/2404/19 про банкрутство ТОВ «Яблуневий Дар», якою було відмовлено у відкритті апеляційного провадження.

У справі про банкрутство ухвалою МГС від 22.01.2020 відкрито провадження та введено процедуру розпорядження майном боржника. Ухвалою від 10.12.2025 ТОВ «Сад Агро Трейд» визнано заінтересованою особою стосовно боржника.

09.03.2026 ТОВ «Сад Агро Трейд» подало апеляційну скаргу на ухвалу від 10.12.2025 та заявило клопотання про поновлення строку на апеляційне оскарження. Ухвалою АГС від 16.03.2026 апеляційну скаргу залишено без руху з вимогою надати докази направлення копій іншим учасникам справи та належно обґрунтувати причини пропуску строку.

01.04.2026 апеляційний суд відмовив у поновленні строку та відкритті апеляційного провадження, дійшовши висновку, що скажчик не навів об'єктивних і непереборних причин пропуску строку на апеляційне оскарження.

ВС погодився з цими висновками. Суд зазначив, що повний текст ухвали суду першої інстанції було складено 19.12.2025, а строк на її оскарження сплив 29.12.2025. Апеляційну скаргу подано лише 09.03.2026.

ТОВ «Сад Агро Трейд» обґрунтовувало пропуск строку тим, що новий директор товариства не мав доступу до електронної пошти та КЕП попереднього керівника, через що товариство не отримало процесуальні документи через систему «Електронний суд». Також зазначалося, що про ухвалу стало відомо лише у лютому 2026 року ЄДРСР.

ВС установив, що інтереси товариства у справі представляв адвокат, який був присутній у судовому засіданні 10.12.2025. Копію ухвали суду першої інстанції було доставлено до електронного кабінету представника 22.12.2025 о 17:05, тому відповідно до ст. 242 ГПК України днем вручення вважалося 23.12.2025, а строк на подання апеляційної скарги з урахуванням права на поновлення спливав 02.01.2026.

Суд наголосив, що вручення судового рішення представнику вважається врученням і самій особі, яку він представляє. Водночас внутрішні організаційні питання юридичної особи, зокрема зміна директора, відсутність доступу до електронної пошти чи неналежна взаємодія між посадовими особами та представниками, не є поважними причинами пропуску процесуального строку.

ВС також зазначив, що норма про поновлення процесуальних строків є винятком із загального правила та застосовується лише за наявності об'єктивно непереборних обставин, доведення яких покладається на заявника.

Оскільки ТОВ «Сад Агро Трейд» не довело наявності поважних причин пропуску строку, апеляційний суд правомірно відмовив у відкритті апеляційного провадження відповідно до ст. 260 та 261 ГПК України.

КГС ВС також звернув увагу на практику ЄСПЛ щодо допустимості процесуальних фільтрів у касаційному провадженні та зазначив, що правильне застосування апеляційним судом норм процесуального права є очевидним і не викликає розумних сумнівів.

З огляду на це ВС відмовив у відкритті касаційного провадження на підставі ч. 2 ст. 293 ГПК України.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ про банкрутство КГС ВС від 28.04.2026 у справі № 914/2404/19 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/136077495>.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ про банкрутство КГС ВС від 04.03.2026 у справі № 926/2853-6/24(926/2916/25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/134579613>.

3. Аналіз ухвал КГС ВС щодо зловживання процесуальними правами

За приписами статті 2 ГПК України завданням господарського судочинства є справедливе, неупереджене та своєчасне вирішення судом спорів, пов'язаних із здійсненням господарської діяльності, та розгляд інших справ, віднесених до юрисдикції господарського суду, з метою ефективного захисту порушених,

невизнаних або оспорюваних прав і законних інтересів фізичних та юридичних осіб, держави. Суд та учасники судового процесу зобов'язані керуватися завданням господарського судочинства, яке превалює над будь-якими іншими міркуваннями в судовому процесі.

У пункті 11 частини третьої статті 2 ГПК України однією із основних засад (принципів) господарського судочинства визначено неприпустимість зловживання процесуальними правами.

Відповідно до частини другої статті 4 ГПК України юридичні особи та фізичні особи - підприємці, фізичні особи, які не є підприємцями, державні органи, органи місцевого самоврядування мають право на звернення до господарського суду за захистом своїх порушених, невизнаних або оспорюваних прав та законних інтересів у справах, віднесених законом до юрисдикції господарського суду, а також для вжиття передбачених законом заходів, спрямованих на запобігання правопорушенням.

Господарське процесуальне законодавство містить застереження щодо заборони учасникам судового процесу зловживати наданими їм процесуальними правами.

Так, частиною першою статті 43 Господарського процесуального кодексу України (далі – ГПК України) визначено, що учасники судового процесу та їх представники повинні добросовісно користуватися процесуальними правами; зловживання процесуальними правами не допускається.

Принцип добросовісності - це загальноправовий принцип, який передбачає необхідність сумлінної та чесної поведінки суб'єктів при виконанні своїх юридичних обов'язків і здійсненні своїх суб'єктивних прав. Добросовісність при реалізації прав і повноважень включає в себе неприпустимість зловживання правом, яка, виходячи із конституційних положень, означає, що здійснення прав та свобод людини не повинно порушувати права та свободи інших осіб.

Під добросовісністю у процесуальних правовідносинах необхідно розуміти таку реалізацію прав і виконання обов'язків, що передбачають користування правами за призначенням, здійснення обов'язків в межах, визначених законом, неприпустимість посягання на права інших учасників процесу, заборону зловживати наданими правами.

Обов'язок добросовісного користування процесуальними правами передбачає їх використання не на шкоду іншим учасникам справи, а також не всупереч завданням господарського судочинства. Отже добросовісність при реалізації процесуальних прав і повноважень включає в себе, зокрема, неприпустимість зловживання своїм правом, яку пунктом 11 частини третьої статті 2 ГПК України віднесено до однієї з основних засад (принципів) господарського судочинства.

Зловживання правом - це свого роду спотворення права. У цьому випадку особа надає своїм діям повну видимість юридичної правильності, використовуючи насправді свої права в цілях, які є протилежними тим, що переслідує позитивне право (постанова Верховного Суду від 08.05.2018 у справі № 910/1873/17).

Відповідно до частини другої статті 43 цього Кодексу залежно від конкретних обставин суд може визнати зловживанням процесуальними правами дії, що суперечать завданню господарського судочинства, зокрема: 1) подання скарги на судові рішення, яке не підлягає оскарженню, не є чинним або дія якого закінчилася (вичерпана), подання клопотання (заяви) для вирішення питання, яке вже вирішено судом, за відсутності інших підстав або нових обставин, заявлення завідомо безпідставного відводу або вчинення інших аналогічних дій, спрямованих на безпідставне затягування чи перешкоджання розгляду справи чи виконання судового рішення; 2) подання декількох позовів до одного й того самого відповідача (відповідачів) з тим самим предметом та з тих самих підстав або подання декількох позовів з аналогічним предметом і з аналогічних підстав, або вчинення інших дій, метою яких є маніпуляція автоматизованим розподілом справ між суддями; 3) подання завідомо безпідставного позову, позову за відсутності предмета спору або у спорі, який має очевидно штучний характер; 4) необґрунтоване або штучне об'єднання позовних вимог з метою зміни підсудності справи, або завідомо безпідставне залучення особи як відповідача (співвідповідача) з тією самою метою; 5) укладення мирової угоди, спрямованої на шкоду правам третіх осіб, умисне неповідомлення про осіб, які мають бути залучені до участі у справі.

Слід зазначити, що перелік дій, які можуть бути визнані за статтею 43 ГПК України зловживанням процесуальними правами, не є вичерпним, і суд може визнати таким зловживанням й інші дії, які мають відповідну спрямованість.

Крім того, згідно із частиною четвертою статті 43 ГПК України суд зобов'язаний вживати заходів для запобігання зловживанню процесуальними правами. У випадку зловживання процесуальними правами учасником судового процесу суд застосовує до нього заходи, визначені цим Кодексом. Такими заходами за нормами ГПК України є: залишення без розгляду скарги, заяви, клопотання; повернення скарги, заяви, клопотання (частина третя статті 43); попередження (статті 131–133), штраф (статті 131, 132, 135); направлення окремої ухвали (стаття 246); забезпечення судових витрат (стаття 125).

Аналіз ухвал ВС щодо зловживання процесуальними правами свідчить, що під зловживанням процесуальними правами розуміється особлива форма господарського процесуального правопорушення, тобто умисні, недобросовісні дії учасників господарського процесу, що супроводжуються порушенням умов здійснення суб'єктивних процесуальних прав учасників судового процесу та їх представників і перешкоджанням діяльності суду із справедливого

та своєчасного розгляду і вирішення господарської справи, що також впливає на права інших учасників судового процесу стосовно безперешкодного і своєчасного вирішення спору. Правова конструкція «зловживання правом» передбачає насамперед активні дії учасників судового процесу та їх представників, що проявляються у здійсненні процесуальних дій або поданні процесуальних документів.

Ключовим критерієм для кваліфікації дій як зловживання процесуальними правами Суд визначає невідповідність таких дій завданню господарського судочинства. Якщо процесуальні механізми використовуються не для захисту порушеного права, а для створення перешкод розгляду справи, затягування процесу чи штучного навантаження суду, така поведінка визнається недобросовісною.

Аналіз судової практики КГС ВС свідчить, що в господарському судочинстві найбільш поширеними формами зловживання процесуальними правами є:

- неодноразове подання заяв про відвід судді без належного обґрунтування або з тих самих мотивів;
- подання заяви на роз'яснення постанови касаційної інстанції, право на роз'яснення якої не передбачено статтею 245 ГПК України;
- виправлення опісок у судових рішеннях з метою затягування розгляду справи;
- неодноразове подання касаційних скарг на судові рішення, які не підлягають оскарженню або якими вже було відмовлено у відкритті касаційного провадження;
- подання численних однотипних заяв, клопотань, скарг, спрямованих на безпідставне затягування, перешкоджання розгляду справи чи виконання судового рішення;
- систематичне невиконання процесуальних обов'язків, зокрема щодо подання доказів, здійснення перекладу процесуальних документів, неявка у судове засідання.

Наведені форми зловживань процесуальними правами мають на меті створення процесуальних перешкод для своєчасного та ефективного розгляду справи, а не добросовісну реалізацію права на судовий захист.

Згідно з пунктом 5 частини п'ятої статті 13 ГПК України суд, зберігаючи об'єктивність і неупередженість, запобігає зловживанню учасниками судового процесу їхніми правами та вживає заходів для виконання ними їхніх обов'язків.

Залежно від конкретних обставин суд може визнати зловживанням процесуальними правами дії, що суперечать завданню господарського судочинства, зокрема, вчинення дій, спрямованих на безпідставне затягування чи перешкоджання розгляду справи.

Правовідносини суду з кожним учасником процесу підпорядковані досягненню головної мети - винесення законного та обґрунтованого рішення,

а також створення особам, що беруть участь у справі, процесуальних умов для забезпечення захисту їх прав, а також прав та інтересів інших осіб.

Основним критерієм для висновку про визнання дій зловживанням процесуальними правами є їх невідповідність завданню господарського судочинства, яким є справедливе, неупереджене та своєчасне вирішення судом спорів, пов'язаних зі здійсненням господарської діяльності, та розгляд інших справ, віднесених до юрисдикції господарського суду, з метою ефективного захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав і законних інтересів фізичних та юридичних осіб, держави, а саме перешкоджання судочинству.

Добросовісність при реалізації прав і повноважень включає в себе неприпустимість зловживання правом, яка, виходячи із конституційних положень, означає, що здійснення прав та свобод людини не повинно порушувати права та свободи інших осіб. Зловживання правом - це свого роду спотворення права. У цьому випадку особа надає своїм діям повну видимість юридичної правильності, використовуючи насправді свої права в цілях, які є протилежними тим, що переслідує позитивне право (аналогічні правові висновки викладено в постанові Верховного Суду від 08.05.2018 у справі № 910/1873/17).

Відповідно до частини четвертої статті 43 ГПК України суд зобов'язаний вживати заходів для запобігання зловживанню процесуальними правами. У випадку зловживання процесуальними правами учасником судового процесу суд застосовує до нього заходи, визначені цим Кодексом.

Аналіз судової практики ВС щодо зловживання процесуальними правами свідчить, що Суд застосовує наявні законодавчі механізми протидії зловживанню процесуальними правами.

Так, у справі **№ 910/2982/25** за позовом СТОВ «Батьківщина» до ФДМ України та його регіонального відділення про визнання незаконними та скасування наказів щодо включення єдиного майнового комплексу ДП «Рихальське» до переліку об'єктів приватизації ВС залишив без розгляду касаційну скаргу ОСОБА_1 та застосував до її представника – адвоката – штраф за зловживання процесуальними правами.

Суд встановив, що касаційна скарга, подана адвокатом в інтересах ОСОБА_1, є ідентичною за змістом і доводами низці інших касаційних скарг, поданих у цій самій справі від імені різних осіб, зокрема ОСОБА_2, ОСОБА_3, ОСОБА_4, а також самої ОСОБА_1 особисто. Водночас ВС уже ухвалою від 01.04.2026 залишив без розгляду попередню касаційну скаргу ОСОБА_1 та наклав на неї штраф у розмірі одного прожиткового мінімуму за зловживання процесуальними правами.

ВС наголосив, що відповідно до частини четвертої ст. 287 ГПК України особа, яка не брала участі у справі, має право на касаційне оскарження лише у випадку, якщо суд безпосередньо вирішив питання про її права, інтереси чи обов'язки. Такий зв'язок має бути очевидним і безумовним, а не ймовірним.

Суд зазначив, що оскаржувана постанова апеляційного суду не містить висновків щодо прав чи обов'язків ОСОБА_1, не встановлює для неї жодних юридичних наслідків та не вирішує спору у правовідносинах, учасником яких вона є. Посилання скажника на можливий вплив приватизації ДП «Рихальське» на майбутнє право працівників на приватизацію майна підприємства не свідчить про безпосереднє вирішення судом питання про її права у розумінні процесуального закону.

ВС також звернув увагу, що аналогічна правова оцінка вже була надана в ухвалі від 01.04.2026, а правові висновки щодо критеріїв оскарження судових рішень особами, які не брали участі у справі, є усталеними у практиці ВС та ВП ВС, зокрема у постанові ВП ВС від 04.03.2026 у справі № 922/5241/21.

Окремо Суд проаналізував поведінку представника скажника – адвоката. Суд зазначив, що адвокат як професійний учасник процесу повинен бути обізнаний із вимогами процесуального закону щодо права на касаційне оскарження та недопустимості зловживання процесуальними правами.

Колегія суддів дійшла висновку, що подання значної кількості ідентичних касаційних скарг від імені різних осіб свідчить про умисні повторювані дії, спрямовані не на забезпечення права на судовий захист, а на безпідставне затягування та перешкоджання розгляду справи судом касаційної інстанції.

Суд підкреслив, що відповідно до ст. 43 ГПК України зловживанням процесуальними правами можуть визнаватися будь-які дії, які суперечать завданню господарського судочинства, зокрема подання скарг чи заяв, спрямованих на безпідставне затягування розгляду справи.

ВС вказав, що: адвокат повторно подав касаційну скаргу з тотожними доводами після того, як аналогічна скарга вже була залишена без розгляду; скарги від різних осіб мали однаковий зміст та правове обґрунтування; такі дії створювали штучне процесуальне навантаження та перешкоджали ефективному здійсненню судочинства; поведінка представника суперечила принципам добросовісності та належного здійснення адвокатської діяльності.

З огляду на повторний характер порушень та їх спрямованість на перешкоджання розгляду справи ВС визнав дії адвоката зловживанням процесуальними правами, залишив касаційну скаргу без розгляду та застосував до адвоката захід процесуального примусу у вигляді штрафу в розмірі двох прожиткових мінімумів для працездатних осіб – 6656 грн.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо земельних відносин та права власності КГС ВС від 06.04.2026 у справі № 910/2982/25 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135479036>;

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо земельних відносин та права власності КГС ВС від 01.04.2026 у справі № 910/2982/25 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135386071>.

У справі № 911/1475/20 ПП «Інвестиційна компанія «Плутос» звернулося з позовом до ФОП про звільнення та повернення орендованих нежитлових приміщень у зв'язку із закінченням строку дії договорів оренди.

Рішенням МГС від 21.03.2023, залишеним без змін постановою апеляційного суду від 04.07.2024, позов задоволено. Однак постановою ВС від 26.09.2024 ці судові рішення скасовано та ухвалено нове рішення про відмову в позові.

Після цього позивач неодноразово звертався до ВС із заявами про перегляд постанови від 26.09.2024 за нововиявленими обставинами. Перша заява була повернута ухвалою від 07.11.2024 через неусунення недоліків. Повторну заяву, подану 11.02.2026, Суд залишив без руху через пропуск строку, відсутність клопотання про його поновлення та несплату судового збору, а ухвалою від 12.03.2026 залишив без розгляду через неповажність причин пропуску строку. Незважаючи на це, 16.03.2026 позивач втретє подав аналогічну заяву про перегляд постанови ВС за нововиявленими обставинами, повторно навівши ті самі підстави та доводи, зокрема посилення на постанову ВС від 14.09.2021 у справі № 911/2035/20, а також твердження щодо дійсності договору оренди та факту передачі майна за актом приймання-передачі.

Розглядаючи подану заяву, ВС детально проаналізував питання добросовісного користування процесуальними правами та меж реалізації права на звернення до суду.

Суд зазначив, що відповідно до ст. 2, 43 ГПК України учасники процесу зобов'язані добросовісно користуватися процесуальними правами, а зловживання такими правами не допускається. Добросовісність означає реалізацію процесуальних прав відповідно до їх призначення, без створення перешкод правосуддю та без порушення прав інших учасників справи.

ВС наголосив, що зловживання процесуальними правами полягає у формально законному використанні процесуальних механізмів для цілей, які суперечать завданню господарського судочинства. Водночас перелік дій, визначених частиною другою ст. 43 ГПК України, не є вичерпним.

Суд звернув увагу, що позивач: втретє звернувся з аналогічною заявою про перегляд постанови ВС; повторно навів ті самі підстави та доводи, які вже були предметом оцінки Суду; проігнорував ухвалу ВС від 12.03.2026, якою заяву вже було залишено без розгляду через пропуск процесуального строку; не навів жодних нових обставин чи поважних причин пропуску строку на подання заяви.

На думку Суду, така поведінка свідчить про використання процесуального права не за його призначенням та є формою зловживання процесуальними правами у розумінні ст. 43 ГПК України, оскільки спрямована на повторне ініціювання вже вирішеного процесуального питання та безпідставне продовження судового процесу.

ВС також зазначив, що хоча процесуальне законодавство не обмежує право особи на подання заяв чи клопотань, суд зобов'язаний реагувати на випадки недобросовісної процесуальної поведінки та вживати заходів для запобігання зловживанню процесуальними правами.

З огляду на повторне подання аналогічної заяви без нових підстав та всупереч попереднім процесуальним рішенням Суд дійшов висновку про наявність зловживання процесуальними правами та, керуючись частиною третьою ст. 43 ГПК України, залишив заяву позивача про перегляд постанови ВС від 26.09.2024 за нововиявленими обставинами без розгляду.

Незважаючи на наявність ухвал Верховного Суду від 12.03.2026, від 19.03.2026, від 11.05.2026 та від 22.05.2026, відповідно до яких вирішено питання про повернення заяви цього ж заявника про перегляд за нововиявленими обставинами одного й того ж судового рішення у цій справі, повторно подав аналогічну заяву у цій справі за відсутності інших підстав або нових обставин. Чергове звернення позивача ВС визнав зловживання процесуальними правами, залишив заяву про перегляд за нововиявленими обставинами без розгляду та застосував до Приватного підприємства "Інвестиційна компанія "Плутос" за зловживання процесуальними правами заходу процесуального примусу у виді штрафу у розмірі 5 прожиткових мінімумів для працездатних осіб, що складає 16 640,00 грн.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів КГС ВС від 19.03.2026 у справі № 911/1475/20 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135044158>;

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів КГС ВС від 22.05.2026 у справі № 911/1475/20 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/136739153>;

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів КГС ВС від 18.06.2026 у справі № 911/1475/20 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/137536715>.

Ухвалою ВС заяву ТОВ «Партнер-Експі» **про виправлення описки** у справі **№ 910/12559/20** залишено без розгляду, а дії товариства визнано зловживанням процесуальними правами. Суд дійшов висновку, що заявник повторно подав безпідставну заяву про внесення виправлень до ухвал ВС від 02.02.2026 та 18.02.2026 у справі № 910/12559/20, хоча **питання щодо відсутності описок уже було вирішено** ухвалою від 18.02.2026.

ВС зазначив, що за змістом ст. 243 ГПК України виправленню підлягають лише технічні помилки (описки або арифметичні помилки), які мають істотний характер та впливають на правильне сприйняття судового рішення. Натомість наведене заявником словосполучення взагалі було відсутнє в тексті ухвали

від 02.02.2026, а в ухвалі від 18.02.2026 не зазначався суд, з якого надійшли матеріали справи, а лише належність справи до МГС. У зв'язку з цим Суд дійшов висновку про відсутність будь-яких описок чи арифметичних помилок.

Оцінюючи поведінку заявника, ВС виходив із положень ст. 43 ГПК України та зазначив, що повторне подання аналогічної необґрунтованої заяви після вже наданої судом оцінки свідчить про недобросовісне користування процесуальними правами та спрямоване на затягування розгляду справи. Суд також звернув увагу, що подання таких заяв зумовлює необхідність витребування матеріалів справи з суду нижчої інстанції відповідно до підп. 17.9 п. 17 р. XI «Перехідні положення» ГПК України, що фактично перешкоджає подальшому руху справи.

З огляду на викладене ВС визнав дії ТОВ «Партнер-Експі» зловживанням процесуальними правами, залишив заяву без розгляду та застосував до товариства захід процесуального примусу у вигляді штрафу в розмірі одного прожиткового мінімуму для працездатних осіб – 3328 грн.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо земельних відносин та права власності КГС ВС від 30.03.2026 у справі № 910/12559/20 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135274207>;

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо земельних відносин та права власності КГС ВС від 30.03.2026 у справі № 910/12918/20 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135274169>.

У справі № 361/5524/19 ВС дійшов висновку про наявність у діях ОСОБА_1 ознак зловживання процесуальними правами під час подання заяви про відвід колегії суддів.

Суд зазначив, що відповідно до ч. 1, 2 ст. 43 ГПК України учасники судового процесу та їх представники повинні добросовісно користуватися процесуальними правами, а зловживання такими правами не допускається. Також перелік дій, які можуть бути визнані зловживанням процесуальними правами, не є вичерпним.

Колегія суддів звернула увагу, що у поданій заяві про відвід ОСОБА_1 використовував провокативні, образливі висловлювання щодо суддів ВС, а також ставив під сумнів неупередженість і професійність складу суду.

ВС наголосив, що використання учасниками процесу образливих чи лайливих висловлювань у процесуальних документах є проявом очевидної неповаги до суду, суперечить основним засадам господарського судочинства та його завданню, визначеному ст. 2 ГПК України. Суд окремо підкреслив, що навіть реалізація права на відвід повинна здійснюватися добросовісно, із дотриманням процесуальної етики та поваги до суду.

Посилаючись на практику ВП ВС, зокрема постанови від 13.03.2019 у справі № 199/6713/14-ц, від 07.04.2021 у справі № 9901/23/21, від 08.07.2021 у справі № 9901/235/20, а також на практику ЄСПЛ у справах «Ржегак проти Чеської

Республіки» (Rehak v. the Czech Republic) (ухв.), № 67208/01, 18 травня 2004 року та «Дюрінже та Грандж проти Франції» (Düringer and Grunze v. France) (ухв.), №№ 61164/00 та 18589/02, 04 лютого 2003 року, Верховний Суд зазначив, що суд не повинен толерувати використання образливої та провокативної лексики зокрема для надання характеристик учасникам справи, іншим учасникам судового процесу, їх представникам і суду (суддям).

За висновком колегії суддів, подання заяви про відвід у такій формі є виявом неповаги до суду та свідчить про недобросовісне користування процесуальними правами, що відповідно до ст. 43 ГПК України є підставою для залишення такої заяви без розгляду.

Ураховуючи наведене, ВС залишив без розгляду заяву ОСОБА_1 про відвід суддів, одночасно зазначивши, що це не позбавляє заявника права повторно звернутися із заявою про відвід за наявності належних підстав та за умови дотримання вимог процесуального закону і поваги до суду.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів КГС ВС від 01.05.2026 у справі № 361/5524/19 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/136149386>;

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів КГС ВС від 07.05.2026 у справі № 911/3280/23 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/136318504>.

Аналіз окремих постанов ВС свідчить про формування послідовного підходу до застосування ст. 43 ГПК України щодо недопустимості використання процесуальних механізмів не для захисту права, а для затягування розгляду справи або повторного ініціювання вже вирішених процесуальних питань.

Так, ухвалою МГС від 29.09.2025 у справі № 902/515/25 визнано зловживанням процесуальними правами подання ТОВ «ЛБК груп» заяви про відвід судді та залишено цю заяву без розгляду на підставі ч. 3 ст. 43 ГПК України.

Не погодившись із зазначеною ухвалою, ТОВ «ЛБК груп» подало апеляційну скаргу, в якій просило її скасувати та направити справу для продовження розгляду. Ухвалою АГС суду від 05.11.2025 апеляційне провадження закрито як помилково відкрите, оскільки оскаржувана ухвала не підлягає апеляційному оскарженню окремо від рішення суду. У касаційній скарзі ТОВ «ЛБК груп» посилалось на порушення права на апеляційний перегляд та неврахування висновків ВП ВС, викладених у постанові від 13.11.2024 у справі № 757/47946/19-ц, зазначаючи, що іншого способу захисту своїх прав, окрім окремого апеляційного оскарження ухвали про визнання дій зловживанням процесуальними правами та залишення заяви про відвід без розгляду, воно не мало.

Переглянувши оскаржену ухвалу, ВС зазначив, що відповідно до ч. 2 ст. 254 та ст. 255 ГПК України окремо від рішення суду можуть бути оскаржені лише ті ухвали, які прямо передбачені процесуальним законом. Заперечення на інші ухвали включаються до апеляційної скарги на рішення суду по суті спору.

Суд врахував висновки ВП ВС про те, що ухвали, не зазначені у переліку ст. 255 ГПК України, можуть бути оскаржені окремо лише у випадку, якщо вони перешкоджають подальшому провадженню у справі або якщо особа не має іншої можливості відновити свої права.

Водночас ВС дійшов висновку, що ухвала про залишення без розгляду заяви про відвід судді, постановлена в порядку ч. 3 ст. 43 ГПК України як наслідок визнання подання заяви зловживанням процесуальними правами, не перешкоджає подальшому розгляду справи. Крім того, заявник не був позбавлений можливості включити заперечення щодо такої ухвали до апеляційної скарги на рішення суду, ухвалене по суті спору.

Суд також звернув увагу, що апеляційна скарга ТОВ «ЛБК груп» фактично містила заперечення лише щодо залишення заяви про відвід без розгляду та не містила належних доводів щодо висновку суду першої інстанції про зловживання процесуальними правами.

Посилання скаржника на постанову ВС від 22.08.2025 у справі № 906/453/19 суд відхилив, оскільки у тій справі йшлося про залишення без розгляду заяви позивача про залишення позову без розгляду, що не є подібними правовідносинами.

З огляду на викладене ВС дійшов висновку про правомірність закриття апеляційного провадження та залишив касаційну скаргу без задоволення, а ухвалу апеляційного господарського суду – без змін.

Постанова колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо земельних відносин та права власності КГС ВС від 14.01.2026 у справі № 902/515/25 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133629224>.

У справі **№ 910/17887/23** суди розглядали заяви ФОП про перегляд за нововиявленими обставинами рішення МГС від 10.07.2024, яким було задоволено позов ТОВ «АФ "Лавринович і партнери"» про стягнення заборгованості за договором суборенди.

Після подання двох попередніх заяв про перегляд рішення за нововиявленими обставинами, одна з яких була відхилена, а інша перебувала на розгляді, ФОП 07.08.2025 подала третю заяву про перегляд рішення, посилаючись на обставини, пов'язані з повідомленням у 2022 році про підозру Лавриновичу О.В. у державній зраді та необхідністю передачі активів в управління АРМА.

Ухвалою МГС від 09.09.2025, залишеною без змін постановою АГС від 09.12.2025, дії ФОП щодо подання третьої заяви про перегляд рішення за нововиявленими обставинами визнано зловживанням процесуальними правами, а саму заяву залишено без розгляду.

Суди виходили з того, що заявниця втретє ініціювала перегляд рішення за нововиявленими обставинами без наявності дійсно нових обставин, оскільки наведені нею факти були публічно відомі ще з 2022 року та не відповідали критеріям ст. 320 ГПК України. Подання нової заяви одразу після завершення перегляду попередньої та під час розгляду іншої аналогічної заяви суди розцінили як використання процесуальних механізмів не з метою належного захисту прав, а для затягування розгляду справи.

Переглядаючи справу, ВС погодився з висновками судів попередніх інстанцій та зазначив, що відповідно до ст. 43 ГПК України учасники процесу зобов'язані добросовісно користуватися процесуальними правами, а повторне подання заяв щодо вже вирішених питань за відсутності нових обставин може бути визнано зловживанням процесуальними правами.

ВС також наголосив, що право на доступ до суду не є абсолютним та не допускає використання процесуальних інструментів для безпідставного затягування судового розгляду. Оскільки касаційна скарга не містила доводів щодо спростування висновків судів про зловживання процесуальними правами, касаційну скаргу залишено без задоволення, а оскаржувані судові рішення – без змін.

Постанова колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів КГС ВС від 31.03.2026 у справі № 910/17887/23 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135309266>.

Підставою для передачі справи **№ 910/10837/25** на розгляд ВП ВС стало встановлення колегією суддів КГС ВС необхідності відступу від раніше сформованих висновків ВС щодо застосування положень п. 3 ч. 2 ст. 43 ГПК України, а також аналогічних норм ст. 44 ЦПК України та ст. 45 КАС України у подібних правовідносинах.

Колегія суддів зазначила, що у практиці ВС сформувався підхід, відповідно до якого встановлення ознак завідомої безпідставності чи штучності позову потребує дослідження всіх доказів та обставин справи під час розгляду спору по суті, а тому залишення позову без розгляду на стадії підготовчого провадження визнавалося передчасним та таким, що може обмежувати право особи на доступ до правосуддя.

Такий висновок, зокрема, був викладений у постановках КГС ВС від 18.11.2021 у справі № 910/4650/21, від 14.06.2022 у справі № 910/10680/21 та від 23.07.2024 у справі № 910/15178/23, у яких зазначалося, що на стадії

підготовчого провадження суд позбавлений можливості достеменно встановити обставини, які свідчать про завідомо безпідставний або штучний характер позову, а тому залишення позову без розгляду з підстав зловживання процесуальними правами є порушенням принципів рівності сторін та доступу до правосуддя.

Аналогічний підхід був сформульований і в практиці інших касаційних судів. Так, КЦС ВС у постанові від 08.03.2023 у справі № 932/9466/21 зазначив, що висновки суду про завідомо безпідставний чи штучний характер позову не можуть ґрунтуватися на припущеннях без дослідження доказів та обставин справи. КАС ВС у постанові від 10.09.2019 у справі № 826/14653/17 також вказав, що питання штучності спору має з'ясовуватися лише на стадії розгляду справи по суті, а не у підготовчому засіданні.

Водночас колегія суддів у цій справі дійшла висновку, що такий підхід не відповідає змісту ст.43 ГПК України, завданням господарського судочинства та принципу неприпустимості зловживання процесуальними правами.

Суд звернув увагу, що ч.3 ст.43 ГПК України прямо передбачає право суду залишити без розгляду або повернути заяву, скаргу чи позов у разі встановлення зловживання процесуальними правами. Водночас сама процесуальна конструкція повернення позову свідчить про можливість реагування суду ще до відкриття провадження у справі. Отже, законодавець допускає можливість припинення руху завідомо безпідставного чи штучного позову на ранніх стадіях процесу.

Колегія суддів наголосила, що штучність або завідомо безпідставний характер позову повинні бути настільки очевидними, щоб не вимагати повного дослідження доказів чи встановлення всіх фактичних обставин справи. На переконання суду, інше тлумачення фактично позбавляє ст. 43 ГПК України практичного змісту та унеможливорює ефективне реагування суду на очевидні випадки процесуального зловживання.

Суд також підкреслив, що інститут недопустимості зловживання процесуальними правами спрямований на забезпечення ефективності правосуддя, недопущення перевантаження судової системи штучними або очевидно необґрунтованими позовами та захист прав добросовісних учасників процесу.

Обґрунтовуючи необхідність відступу від попередніх висновків, колегія суддів послалася також на загальні засади цивільного законодавства та процесуального права, зокрема принцип добросовісності, закріплений у ст. 3 та ст. 13 ЦК України, а також на положення ст. 2, ст. 13 та ст. 43 ГПК України щодо обов'язку суду запобігати зловживанню процесуальними правами.

Крім того, ВС навів практику ЄСПЛ та зарубіжних правопорядків щодо недопустимості використання судового процесу не за його призначенням. Зокрема, було зазначено про практику ЄСПЛ у справах «Миролубовс та інші

проти Латвії» (Mirolubovs and Others v. Latvia), № 798/05, 15 вересня 2009 року та «Замбрано проти Франції» (Zambrano v. France) (ухв.), № 41994/21, 21 вересня 35 Конвенції (умови прийнятності), що варто розуміти як факт реалізації права суб'єктом поза його призначенням.

Також ВС послався на доктрину abuse of process у праві країн загального права, зокрема на справу Henderson v Henderson та Rule 11 Federal Rules of Civil Procedure у США, які спрямовані на недопущення використання судового процесу як інструменту тиску, затягування чи маніпуляцій.

За висновком колегії суддів, у випадках, коли для суду є очевидним, що позов подано не з метою реального захисту права чи інтересу, а для досягнення іншої недобросовісної мети, суд не зобов'язаний переходити до стадії розгляду справи по суті та витрачати ресурси на дослідження всіх доказів.

Саме необхідність відступу від наведених висновків ВС інших касаційних юрисдикцій та раніше сформованої практики КГС ВС щодо застосування п. 3 ч. 2 ст. 43 ГПК України стала процесуальною підставою для передачі справи № 910/10837/25 на розгляд ВП ВС відповідно до ч. 3 ст. 302 ГПК України.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів КГС ВС від 01.04.2026 у справі № 910/10837/25 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135478937>.

Відсутність підстав для визнання дій учасника справи зловживанням процесуальними правами та відмови у задоволенні відповідних клопотань

Наприклад, підприємець звернувся до ВС з касаційною скаргою на ухвалу МГС від 11.11.2025 про закриття підготовчого провадження та на ухвалу АГС від 15.12.2025 про повернення апеляційної скарги у справі № 904/4360/25.

Ухвалою ВС від 18.12.2025 відмовлено у відкритті касаційного провадження в частині оскарження ухвали МГС, а касаційну скаргу в частині оскарження ухвали АГС залишено без руху через відсутність належного обґрунтування підстав касаційного оскарження, доказів сплати судового збору та надсилання копії скарги іншій стороні.

Ухвалою від 21.01.2026 ВС повернув касаційну скаргу, оскільки скажчик не усунув встановлених недоліків, зокрема не навів належних підстав касаційного оскарження відповідно до ст. 287, 290 ГПК України. Надалі Підприємець подав заяву про перегляд ухвали ВС від 21.01.2026 за нововиявленими обставинами. У відповідь інша сторона – Господарство – звернулася з клопотанням про визнання таких дій зловживанням процесуальними правами та застосування штрафу.

Господарство зазначало, що заява про перегляд фактично зводиться до незгоди з ухвалою ВС, не містить жодних нововиявлених обставин, подана щодо питання, яке не підлягає такому перегляду, фактично дублює вимоги касаційного оскарження, спрямована на затягування розгляду справи та створення процесуальних перешкод. ВС відмовив у задоволенні цього клопотання.

Суд наголосив, що відповідно до ст. 43 ГПК України зловживанням процесуальними правами можуть визнаватися дії, спрямовані на безпідставне затягування процесу, зокрема подання скарг на рішення, які не підлягають оскарженню, або заяв без нових обставин щодо вже вирішених питань.

Водночас Суд зазначив, що сам факт подання заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами не свідчить автоматично про недобросовісну процесуальну поведінку. На думку Суду, дії Підприємця свідчили радше про неправильне розуміння процесуальних норм та порядку оскарження, а не про умисне затягування розгляду справи чи перешкоджання судочинству. Також Суд вказав, що клопотання Господарства фактично містило заперечення проти доводів заявника, однак не підтверджувало наявності умисного та недобросовісного зловживання процесуальними правами, необхідного для застосування заходів процесуального примусу, передбачених ст. 131 ГПК України.

У зв'язку з цим ВС дійшов висновку про відсутність підстав для визнання дій Підприємця зловживанням процесуальними правами та відмовив у задоволенні відповідного клопотання.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо захисту прав інтелектуальної власності, а також пов'язаних з антимонопольним та конкурентним законодавством КГС ВС від 02.02.2026 у справі № 904/4360/25 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133719432>.

ВС відмовив у задоволенні клопотання ОСОБА_1 про зупинення дії постанови АГС від 13.10.2025 та постанови МГС від 05.05.2025 у справі № 904/11028/15 про банкрутство ТОВ «МіК», а також відмовив у задоволенні клопотання АТ «Укресімбанк» про визнання дій скаржника зловживанням процесуальними правами та застосування штрафу.

Суд зазначив, що відповідно до ст. 332 ГПК України зупинення виконання або дії судового рішення є правом, а не обов'язком суду касаційної інстанції. Для застосування такого заходу заявник повинен навести належне обґрунтування існування конкретних ризиків, зокрема утруднення повторного розгляду справи, неможливості повороту виконання чи настання невідворотних наслідків, а також підтвердити такі обставини доказами.

Оцінюючи доводи ОСОБА_1, ВС вказав, що наведені скаржником твердження про ризик подальшого вибуття активів та можливу втрату предмета спору мають загальний характер і не підтверджені належними доказами. Водночас сама лише незгода із судовими рішеннями або факт їх оскарження не є підставою для зупинення їх дії. Суд також наголосив, що виконання судового рішення є складовою права на справедливий суд відповідно до ст. 6 Конвенції, пославшись на практику ЄСПЛ у справах «Шмалько проти України» (Shmalko v. Ukraine), № 60750/00, § 43, 20 липня 2001 року та «Горнсбі проти Греції» (Hornsby v. Greece), № 18357/91, § 40, 19 березня 1997 року.

Щодо клопотання АТ «Укрексімбанк» про застосування заходів процесуального примусу, ВС зазначив, що подання ОСОБА_1 заяви про зупинення дії оскаржуваних рішень саме по собі не свідчить про зловживання процесуальними правами. Колегія суддів звернула увагу, що скаржник просив не про зупинення провадження у справі про банкрутство, яке заборонене ч. 17 ст. 39 КУзПБ, а саме про зупинення дії судових рішень у порядку ст. 332 ГПК України. Крім того, відповідна заява вже була розглянута судом по суті з ухваленням процесуального рішення.

За таких обставин ВС дійшов висновку про відсутність правових підстав для визнання дій ОСОБА_1 зловживанням процесуальними правами та для застосування до неї заходів процесуального примусу у вигляді штрафу.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ про банкрутство КГС ВС від 19.03.2026 у справі № 904/11028/15 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/134960905>.

Ухвала колегії суддів судової палати для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів КГС ВС від 16.02.2026 у справі № 903/933/25 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/134159745>.

Огляд за результатами аналізу судової практики та судової статистики постановлення ухвал про відмову у відкритті касаційного провадження Касаційним господарським судом у складі Верховного Суду. Рішення, внесені до ЄДРСР, за період з 1 січня до 30 червня 2026 року / Упоряд.: управління аналітичної та правової роботи Касаційного господарського суду департаменту аналітичної та правової роботи Апарату Верховного Суду. Київ, 2026. – 67 с.

Застереження: видання містить короткий огляд деяких судових рішень. У кожному з них викладено лише основний висновок щодо правового питання, яке виникло у справі. Для правильного розуміння висловленої в судовому рішенні правової позиції необхідно ознайомитися з його повним текстом, розміщеним у Єдиному державному реєстрі судових рішень.

Стежте за нами онлайн

 supreme.court.gov.ua

 fb.com/supremecourt.ua

 t.me/supremecourtua

 @supremecourt_ua

 x.com/supremecourt_ua

 so.supreme.court.gov.ua